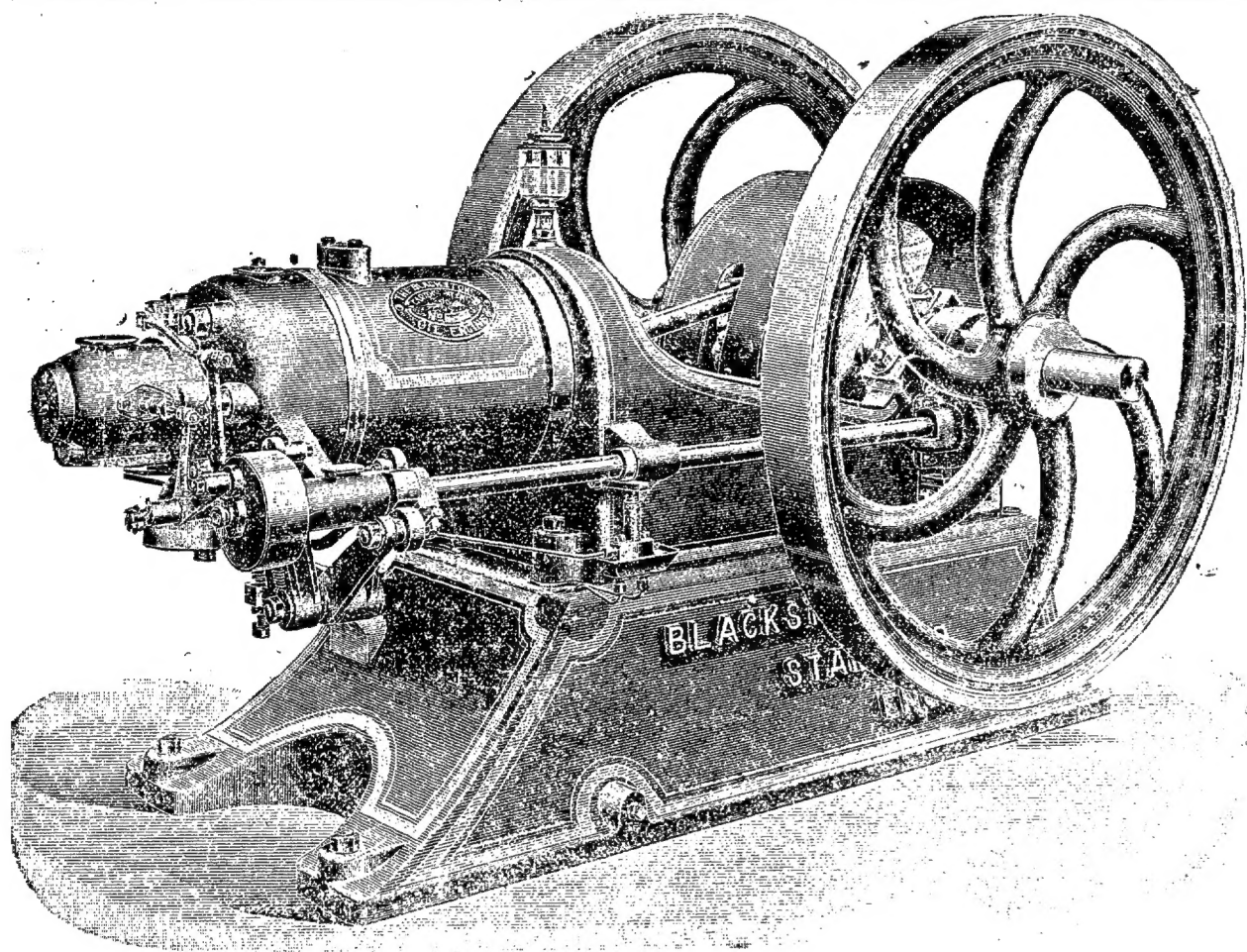

823

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును 823

VO. 6, } చెన్న పట్టణము 1920 వ సం॥రం జనవరి నెల 23 వ తేది శుక్ర వారం } NO. 243
నంపుటము. ౬ } సిద్ధా ర్థి నా మ స ం వ త్స ర మా ఖ మా స శుద్ధ త్మ సీ య ౩. } సంచిక ౨౪౩

బ్లాకు స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరసనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయును.

సోలు ఏజెంట్లు :

మార్షలు సన్సు & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి తెక్కినది. ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయముగును.

మలభ నెల 0-10-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబుకెట్టి పేథి, మదరాసు.

ఆంధ్రదినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసములకు	1-8-0

ఆంధ్రవారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	3-0-0
-------------	-------

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుకాక్సు నెం 212 మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలగుమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్నివిధములను అనుసరించుటకడనే కలుగుచున్నది. ఈ ఉచితమునైన పుస్తకము ఆరోగ్యమును మును కలుగజేసి కిరసనాయిలను వృథాగాఁజేయును, ఆ యుర్వక్ష్మిని ఇబ్బించును. ఈ పుస్తకము ఇతరముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జీయు ఈ పుస్తకము కంటెనరును. కంటెనర్ ప్రాంతగోరకము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అత్యంతగౌరవ కీర్తిగలవారి, 157, బ్రాడ్వేయ్, బాన్

1920-సం॥రపు అందమైన

క్యా లం ద రు.

మా క్యాలండరునందు లోకమ్యాన్య తిలకు గారి వటమును కి చిత్రవిచిత్రమైన రంగులతో ప్రచురించియున్నాము. కి అణాలు వెలగల తలా బిళ్లలు వంపువారికి ఉచితముగా పంపబడు.

SNEHAL & Co.
Bombay, No 4

వైద్య గ్రంథములు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి బి. ఎ., ఎం. బి. సి. ఎం.
గారిచే రచియించబడినవి.

- 1. అంటువ్యాధులు 0-12-0
- 2. చంటికిడ్డ 1-0-0
- 3. కలరా 0-7-0
- 4. నులేరియా (చలిజ్వరము) 0-7-0
- 5. ఆకు రేగడము అందరికొన్ని ప్రశ్నోత్తరములు 0-4-0
- 6. Principles of Ayurvedic Treatment (English) 0-8-0
- 7. Some Important Prescriptions in Ayurvedic (English) 0-4-0

ఈ గ్రంథములు కొనుగదాకు ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఔషధాలయము వారికి 19 వారినుకొద్దు, మాంటుకోడ్డు చెన్నపట్టణము అను చిరునామాకు వ్రాయవలెను. (1920)

సాధక నామము! సంతానమంజరి పరిషత్తులు!!

చిర కాలమునుండి వికృత పేషియందు బుతుకల (వట్టుమెప్పి) తప్పు కుడిరి సంతానమౌగ్యక కలుగును. తెల్లబట్ట, రక్తవసుమ, నాకావిధ ప్రదర్ (సాకోగముల గుడుట్టుటకు ఇంతటి సిద్ధావధము మరికానము. గర్భాశయము చెడుటవలనను, బుతుకలంబంబులగు వ్యాధులచే నై నను, సంతానవృద్ధిగాని, గొడవలిసముగాని, అజీర్ణము, రక్తక్షయము నడినోప్పి, కలనోప్పి, నిస్సాగియగు బాధలగాని అనుభవించుచుండి పాణము వినుగుకొందియన్న యావతియనుటకు ఈ "సంతానమంజరి" అనుగ్రంథము అన్ని విధములను తృప్తిపాడు కలుగజేయుగలదు చెప్పటకు సాహసించెదము. దీని లభ్యతనిర్ధారణకు గుణములు వ్రాసినవికావు. దీని ఖరీదు 21 మోతాదులు రు 8 మాత్రము అవును. మాడద్ద ఇంకననేక యావధములు దొరకును. కలయువారు ఇట్లు మాకు వ్రాయుదు.

మొన్నర్సు. బి. యస్. రావుబ్రదర్సు.

గోలు మెడలిట్టువైక్యము, ఆయుర్వేదావధాలయము.
బరంపురం, గంజంజిల్లా, ఇండియా.

మలయ పందనము

గనేరియా అను నెకరోగమునకు మోతాదు, కష్టము లేదు. పితిగిలితో కనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, కచ్చు, అనుమాదు విధముల నెకరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. ఆరేక రాజు కుటుంబములలో వాడబడిన గొత్త ఔషధము. వెల డబ్బీ 1-కి రు 2-4-0.

పంచాంగము

రాధాసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. అనేక ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి 0-2-0. నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ పంపబడవు. (1251) గంధర్వపార్శవీ, రాజమండ్రి.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అమ్మకము.

మిగుల చౌకధరలు.
ఇంటివైక కప్పువెంటలు. ఇంటివైక కప్పులు. ఇంటివైక కప్పువెంటలు.
మిక్కిలి మేలైన మంగుసూరు మాదిరి హెక్టార్ల మాదిరివెంటలు ఇప్పటిమోస్తరుల ననుసరించి ఆవిరులైతములు, రోటోరీ, వెన్ను, కగ్ మిల్లులు, పాలిమర్లు, మన్నగు చాని సహాయముచే తయారుచేయబడును. ఆర్థిక ఇచ్చిన ఇప్పటిమోస్తరు ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైకకప్పులు, స్టాక్ ఇటుకలు, హోల్ ఇటుకలు, కిడ్లీలు (ఇంటివైకకప్పు వెన్నులు) ప్లాట్సు, ప్లాట్లైట్లు, వెంటిలేటర్లు (ధారాశక్తిగా శుభ్రమైనగాలి ప్రసరించునట్లు చేయు సాధనములు), ఆలంకారమైన, సాదామైన లోకకప్పులు, క్రిందపరచు రాళ్లు (ప్లాస్టెంగ్స్) (సిలింగ్స్) మొదలగు అన్నివిధములైన కుమ్మరములు పగ్గింక కేటోను, గ్లెసింగ్ కేటోను పురమాషిగా తయారుచేయబడును. కానిట్రీ, డ్రాయి నేటి గొట్టములు, బెట్టు (కుంపులు) టిమాదిరి గొట్టములు, సర్ కిక్ టాంపోజమెంట్ మొదలగునవి కూడ తయారుచేయబడును. ఒకసారి ఆర్థిక ఇచ్చి చూడగార్డు. ఈ ప్రకరణము ఈ క్రింది విలాసమున వ్రాయవలెను.
మోనేజరు, బి. ఎస్. ఇండస్ట్రియల్ హోమ్,
76) హోమ్ బిల్డర్స్, (కొచ్చిన్ స్టేటు)
Manager
B. N. Industrial Home
P. O. Ollur (Cochin State).

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

భగవద్గీతాప్రచురణము:—ఈ నెల 9-వ తారీఖున మోదుకూరుగ్రామమున కలియుగ రాఘవ కవిగవాంకితు లైన తామ్రాన రామరాయగారు తమ యశమాన భగవద్గీతాప్రచురణ ముక్త్యంతరముగా గావింపిరి.

అనాయాస మరణము:—అనకాపల్లి గ్రామమున 18-1-20 తేదీన దూర్వానుల శంకరయ్యపంతులుగారు గంజాం విశాఖపట్టణం చెందు జిల్లాలోను పేరుపొందిన నేటిపు డాక్టరు రాత్రి 2 గంటలకు ముట్టాడును కష్టములును చెప్పి పుస్త్రమలంకరించినారు. ఇటువంటి వింతమరణ మొచ్చట చూడలేదు. ఒక విశేషభవము.

గ్రంథాలయ పునరుద్ధరణము:—ధూళిపూడిలోని భారతీ నికేతనము గ్రంథాలయము 9-1-20 తేదీన గ్రామస్థులసభలో పునరుద్ధరింపబడింది. గ్రంథాలయము తరపున బాలభట్ల ద్వారము జరుపుటకు తీర్మానింపబడింది. బాలభట్ల ద్వారము నెడల గ్రామస్థులు మాత్రమును ప్రోత్సాహము ప్రకటన నీయును.

నిర్దోషిని బాధలు:—కాలకు.—వంటలన్నీయునునుకు వల్ల పుకలు కట్టి పోయింది. సీతారామగ్రంథాగారము:—1-10-19 తేదీకి తెలుగుండి దినపత్రిక వృద్ధిబొంది యిప్పుడు 200 పార్టీలు గలదై యున్నది. శ్రీలు నూడ గ్రంథాగారముండి పార్టీలు లంది విద్యార్థివృద్ధి సొందునట్లు కొన్ని యేర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి.

పురాణ కాలక్షేపము:—గుంటూరుకు పశ్చిమ భాగమున 18 మయిళ్ల దూరములో నుండు పాలకురు గ్రామమున శ్రీసీతారామాంజనేయ ధర్మపుస్తక భాండాగారము నిర్మాణ సంకల్ప ఆశ్రయము 2 రోజున స్థాపించబడినది. ఇప్పటికి 140 పుస్తకములు, మూడువార్తా పత్రికలు 50 మంది సభ్యులు గలరు. ఈ భాండాగారమునందు పాట్లరాజీ ఆగ్రహారములను చింతలపాటి వెంకటేశ్వర్లు కాపురిగారు ప్రతి శుక్రవారమున పురాణకాలక్షేపములను జరుపుచున్నారు.

త్రిలింగాయ శ్రేణ మహావిద్యాలయము:—సిద్ధాద్ధి నామ సంకల్పన పువ్యులమూల చరిత్ర శుక్రవారము కాదు ఒరం లో రాజలింగేశ్వరస్వామి దేవాలయములో త్రిలింగాయ శ్రేణ మహావిద్యాలయమున కార్యరూపమునకు తెచ్చుటకు కర్తవ్యములను సమాజేమై ఆకారపు చిహ్నముగారి అధికత్వము క్రింద సభ జరిగింది. త్రిలింగాయ శ్రేణ మహావిద్యాలయభివృద్ధిని గురించి వరంగల్ బీటిలో నిగుమతి సరకల వైది బండికి ఒక అణాచొప్పున భర్తగిరిని కార్యక్రమముగా పోగుచేసి యున్నట్లు తీర్మానింపబడి అందరినెల్లను అంగీకరింపబడినది.

కలరా.—తెనాలి తాలూకా ఈమనియందు ఘమాత పుట్టినది దినములనుండి కలరావ్యాధి తీవ్రముగా నున్నది. ఇప్పటికి కలరావ్యాధి కలెండుగురికంటె నెక్కువమంది మరణించిరి. కలరా తగిలిన తీరిగి నయము అగుట కష్టముగా నున్నది. కలరాకు తగిన మందులు సామాన్యజనులకు లభించుటలేదు. ఇదివరకు కలరా యొన్నదని తెలిసినవెంటనే ప్రభుత్వమువారు వైద్యశిక్షకుని మందులతో సహా పంపుచుండి ఈ పర్యామము అటుల జరిగియుండనటుల తెలియుచున్నది. ఇప్పటికే చాలకాలము మించిపోయినది. ఇకనైన తొందరపడి ప్రభుత్వమువారు తగినమందులను వైద్యుని వంటి యాయాపదనుండి ప్రజల రక్షించుదురని నమ్మచున్నాము.—పురవాసి.

సంక్రమణోత్సరము:—గుడివాడ పురమున బ్రహ్మగట్టు జట్టాధిరాజుశర్మగారి గృహమున వై యుత్సరము ఈ నెల 18, 14 తేదీలయందు దత్యంతవైభవముతో జరుపబడెను. 18 వ తేదీ రాత్రి శర్మగారిచే రదియింపబడిన మిత్రపంచాంగము మహాకథ వెట్క పరికముల నందిన తెన్నీటి తిరుమల రావుపంతులుగారిచే జరుపబడినది. తిరుమలరావుగారి పిల్లల బంధువుల పరికములను పారితోషిక మొసగిరి. 14 సాయంత్రము పాలపత్తి నాగభూషణముగారిచే పీఠపాటను పాడింది. అత్త కాకతాళవ్యాధియుగా సభ కరదెంచి వృద్ధ్యులుగా భుజివాద్యము వాయిచిన కనీసోట నివాసులు కాకతాళుని పున్నయ్యగారికి వందనములు. శర్మగారు నాగభూషణముగా కొక బంగారు పరిక మొసంగిరి.

నియోగిమహాజనసభా స్థాయిపంపుము.—ఆంధ్రజిల్లాల యంతకు (వావిడతేజమునందు, శ్రీ బాు సర్కారు నందును నివసించు నియోగిమహాజనసభా స్థాయిపంపుసభ్యుల కొక విజ్ఞాపనము:—నియోగిమహాజనసభా స్థాయిపంపుసభ్యుల 15 వ నియోగిమహాజనసభను 1920 సం॥ మే నెలలోను జరుపుటకు తత్సర్వప్రముఖులగు నియోగిబృందముచే విశేష ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి. ఈనెల 25 వ తేదీ ఆదివారమునకు కృష్ణజిల్లా నూజివీ పురంబున స్థాయిపంపుద్రోశి జనసభా వేళము జరుగును. ఏకగ్రీవంపుసభ్యులెల్లకును సకాలమునకు దయతో విచ్చేసి యుభాగ్య కలులను తీర్మానించుటలో పాల్గొంటుటకు సంప్రార్థించును.—శ్రీ డి. య. కొట్లేశ్వరశర్మకాశ్రమి, స్థాయిపంపుసంయుక్తమండలి.

8-1-20 సం॥ తారీఖున బందరు పురవాసులు ఆంధ్రుల కన్యకా పరమేశ్వరీ యాలయమునందు కర్మ చంచల్యగారి కారాగారవిమోచన సందర్భములో అమితానందముతో వారి గౌరవాధము ఒక సభచేసి యీ క్రిందితీర్మానములు తీర్మానించిరి. (1) దర్శి చంచల్యగారిని అయిదవ జార్జి చక్రవర్తిగారు అపారదయారసముచే నేటికి చిర కాలకారాగార నాసముండి విడుదల చేయించుటకు ఈ రథివాడు శ్రీ వాడయెడల గల విశేష రాజభక్తిని తెల్లించుచున్నాడు. (2) దర్శి చంచల్య గారి యెడల జనకు గల గౌరవమును తెలుపుచు వారి కారాగారవిమోచనచే మనకుగలిగిన సంతోషము తెల్లడిచేయుటకు తీర్మానింపబడినది. దారాకృష్ణమూర్తి అభ్యర్థించుడు.

శ్రీవేదానందస్వామి కర్తవ్యము:—గుంటూరుజిల్లా అమృతలూరు గ్రామమున ఈనెల 9 తేదీ శ్రీవివేకానందస్వామిల వారి జన్మదినోత్సవము జరగెను. శేకభక్తులగు లాలా లజపతి రాయ, రాంభుజదత్తు చాదర్, లాలా హాకిమలూర్. ఆరీ సోదగులు, దర్శి వెంకటయ్య మొదలగు గౌరవీయు నిర్బంధితుల విమోచనమునకు తమ సంతకమును తెలుపుచుండెను. స్వామిలవారి పటమును, లజపతిరాయ మొదలగు గౌరవీయు నిర్బంధ విముక్తులపటములను వారీయలును కన్నురసారము లాసంగుచుండ శేకవాద్యములతోను, భజనంతోను, జయజయధ్వనంతోను వమ్యత్సాహముగ నూరేంపబడినది. గ్రంథాలయమున నొక మహాసభ రాపున చిర అంజయచావరిగారి యాజమాన్యమున సమావేశమయెను. స్వామిలవారి జీవితమును గూర్చియు, రాజకీయనిర్బంధవిముక్తులగుంట్టియు ముఖ్యులపర్యవేది ఫలవారములు పండివెట్టుచి మజేమాతర జయజయధ్వనలతో సభ జయప్రదముగ ముగిసెను.

మహారాజా గజపతిరావు రీడింగురూము. విశాఖపట్టణము:—ఒకరోజు ఇక్కడకు మూడువ రోయి ఆరుగంటల వరకుండిరి. వారంరోజులనుండి తెలుగుంట మొగము వాచి యున్న క్రితిక కరవు ఆనాడు తీసెడి. వెట్క తెనుగు క్రితిక ఆహా నలంకరించినది. అండ్లకు తెనుగు ఉభయ భాషు పత్రికలతో నాహాని కన్నులకుండువుక విరాజిల్లుచుండెను. ఇంక గొప్పనిశేషము. శ్రీశ్రీరాజ్ ఎంతయు యురజ్జడనముతోను, సంసోమముతోను, మిట ఏకావలెనో అని అడుగుచు 'ఇది చతువండి' యని గుర్తులుచేవానిని మాత్రము చదువనల నెంతయు మోద్యుండుచు ప్రోత్సాహపడుచుండెను. నాతో కచ్చి కొంతనేపుండి పోతున్న న్నేపాతులు నేనున్నంతనేపుండి పుస్తకములు పత్రికలు చదువున నాతోపాటు కాలక్షేప మక్కడనే చేసిరి శ్రీబ్రహ్మ, శ్రీబ్రహ్మన్ లక్షణంబు లిందు చాలభాగము గమనింప దగినవి. దీనియందు శెట్టి లక్ష్మీకరసింహులు బి. ఏ. ప్రభుల లక్ష్మీ సరసింహులు బి. ఏ. యల్ గార్లు శ్రద్ధతోనొని కుచేయుచున్నట్లు వినుట కెంతయు సంతోషమైనది.—చెలికాని లచ్చారావు.

శ్రీ మేలవరం బాలభారతినమాజమువారు బెజవాడలో ఈనెల 24 తేదీ శనివారము రాత్రి 9-30 గంటకు సావిత్రినాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. రేట్లవివరం:—రు.2, 1-8-0, రు. 1, అ.8, అ. 4. శ్రీలకు ప్రత్యేక స్థలము 0-8-0. (2030) కె. వట్టాధిరామయ్య, కార్యదర్శి.

మూ చందాగారి తీర్మానము:—జనరలు దయచూచి
ని వనితానుండి తొలగింపవలెను. తూర్పు ఆఫ్రికాను భార
తీయుల కొరకు సంపాదించవలెను. ఆకు తీర్మానములు మూ
చందాగారు సామ్రాజ్యకానన సభలో నుపపాది, పదలపి పు
ద్యోగులకు తెలిసిరి.

జనరలు డయరు దారుణచర్యలు

అంగజేత పత్రికాభిప్రాయములు

I నేషనుపత్రిక

అమృతవరము! మాతృలభ జనరలు డయరు వైచర్య గై కొనుటకు వాంటరు ప్రభుసంఘ నివేదిక తెలుసుకుంటే ప్రభుత్వమువారు వేచియుండక తప్పదు. కాని కాలము గడచిన కొలతము ప్రజల అగ్రహమును, భయమును కల్గజాలదు. జనరలు డయరు వాస్తవమును చదివిన తరువాత, ఆతనివాద్యతగూర్చి యెవరు నమ్మనిండు జాలరు. ఆతడు దౌర్జన్యమునండి తొలగింపబడుట నిశ్చయమున తలంపడము. కాని, 400 మంది బ్రిటిషు పౌరుల సంక మొందించి, 1200 మందిని గాయపరచి వయతనిని తగినరీతిని శిక్షింపబడకుండుట వ్యాధి మూఁటి భారత జేతమున కోర్కె మున్నది. ప్రభుత్వమువారిని శిక్షింపవలెననుట కలన లాభములేను. అంగ్ల ఇండియాను భావము "మార్సింగు పోన్సు" పత్రికతో నేక భావము నొందుచున్నది. వారు పోన్సింగును విచారించిన రీతిని జనరలు డయరును విచారించుటకులన నతని కెక్కుడు గౌరవమేయగును. నివి విచారణ జరుగవలయును. అది వంజాలు జేతమునకు దూరమున జరుగవలయును; అంగ్ల జేతమున జరుగుటకుండును. జనరలు డయరు నైక కానకాను గుణ్యముగ వర్తింపలేదని మనము మరువరాదు. వారి చర్యలు ప్రార్థనమైన మూడుదినములకు నైక కానకము ప్రకటితమైనది. అట్టి క్లిష్టికరణలలో నైకుకు నివి వ్యాధిమునకు బద్ధుడు. ఈతని విచారణకు బిల్లు అవసర మగునదల, పార్లమెంటు వారిట్టి బిల్లు సామోదించవలెను. భారత జేతమున దారుణ చర్యలు కలుగజేసిన భావములను తొలగించుటకు మన ముచితరీతిని వర్తింపుట గర్హ్యము.

మరియు, పంజాబు జేతమున ఏప్రిలు నెలలో సంభవించిన విషయముల గూర్చి మనకు వచ్చు సమాచారములకులన, ఎల్లెడలను ప్రభుత్వము కఠిన విభావావలంబన చాత్రమున నిది యొక కథనమని తేటపడుచున్నది. లాహోరు నగరమున కర్నూలు బాక్సును చేసిన కనుల గూర్చి వారడు తెలిపిన విషయము లేయందులకు తార్కాణము. నాలుగు విమానములను వెంటగొని ఈతడు పట్టణ మందంతటను సంచారము జేసెను. వానిలో రెండు నేలకు నమోదమున నడచుచు, సంజయైతోడనే భాంజులకు విసరవలయునని మండేర్పాటు జేయబడినది. ఈ క్రొత్తపద్ధతి మొదట బూర్నియగునగరమున విటాలియనులకులన నవలంబించబడినది. ఈ పద్ధతిలన నేరస్థులకును, అమానుషులకును గూడ అపాయము వాటిల్లును. నిరకరాధు లగు క్రిష్టియన్లు, శివులకును దుస్థితి చేపూరును. సంగ్రామమునమున జర్మనుల సవాగరకులని పిలవిన మనము కాంతియుతులగు మనపౌరులవై నిట్టి చర్య గైకొనుట పొడియా! ఇంతేగాక, నడిపిధులలో మనుష్యులు కొరడాలతో కొట్టబడిరిని తెలియుచున్నది. పదిమందికంటె యెక్కువమంది యున్నందులకు వెల్లి వారిని ప్రతాపితునిగాడ కొరడాలతో కొట్టిరట. 27-12-19.

II బాలసారి

యనుపేరుతో నొకరునేమను పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నార. జనరలు డయరును నివిల కోర్టులో విచారించుట కనేకాభారములకల్గును. బ్రిటన్ జేతమున కావల నివిల మిలిటరీయుద్ధాగముగ నియమితులగువారు తమ ధర్మ నిర్వహణమున శిష్టార్థులగురీతిని వర్తింపమొదల నట్టివారిని రాజుబెంచి కోర్టులో విచారించవచ్చునని బ్రూక్స్ కాంటిబ్యూషనుల లాలో వ్రాయబడియున్నది. అల్లరులు జరుగువపుడే నివిల అధికారులకు సహాయము చేయుటకు నైకుకు గొనిపోబడిన యెడల, వారికి నైక కానకము వర్తింయింతుట నిజమే కాని అంగ్ల జేతపు నివిలలూకూడ వర్తింపవలసి మిలిటరీలూ మామూలు అను గ్రంథమున వెలుపడినది. డై నే గాకూడ యీ విధముగనే అభిప్రాయము నొసంగిరి మూడు సంవత్సరములకు బూర్వము వచ్చిన అభిప్రాయ గోరీయకచోట బ్రిటిషు గవర్నరుగానున్న బాబాయను వారడు ప్రెంచివారి కెదురుగ తిన్న నేనతో జేతసంక్షయము గావించవలసిన సమయమున నొకనిని చంపించుటకు అతని తరెకత్తు విధించబడినది. ఆతని

కర్తవ్యము నై నీకులకు జేతమును చాలదను అసంకృప్తి యుండెను. వారి వాయకుడగు సాన్జంటు అరమ్స్ట్రాంగు అనువారడు గవర్నరున కీవిషయము వారిమతమున తెలియజేసెను. సాన్జంటునువట్టుకొని 800 దెబ్బలు కొట్టిరి. దానితో వారడు మరణించెను. వాలుకువట్టుకొనుటకు వారంటుజేయబడినది. ఆతడు ప్రాన్సు జేతమునకుపోయి కల దాచుకొనెను. ఇరువదవర్సములై సతరువార వారడు స్వజేతమునకురాగా అరమ్స్ట్రాంగునాత్య కాతనిని విచారించిరి. అప్పుడు అతని జనరలుగానున్న ఎల్వెస్కో ఆతనిని ప్రాన్సిక్యూషనుజేసెను. ఆతడు నేరముచేసినట్లు నిర్ధారణయై అతనికి మరణ దండ విధించబడినది. వాక్చూహులలో నొకడగు విరను పిక్టనును విజేతములందు గావించిన నేరములకు విచారించబడిరి గాని వదలిజేయబడిరి. (27-12-19).

III

"వెస్టుమినిస్టరు గెజెట్టు" పత్రిక

జనరలు డయరు భారతజేతమున సంకీంచినను వాత్రులను విని యెట్టి అభిప్రాయమునకును రాకాలనివారు జర్మను జేతపాలనము క్రిందనున్న ప్రజలలో నొక జర్మనుఉద్యోగి యీ విధముగనే వర్తింపయెడల మనభావము లెట్లుండునో యూహించుకొనిన యెడల నిజస్థితి తెలియగలదు. రౌలటు కానకాందోళన సమయమున అమృతవరము కలనాపూర్వమై యున్నదని యీతని మతపాతును నుడువుచున్నాడు. అట్టిఅల్లరులకు తగినచర్య జనరలుడయరు అత్రజేతమునకు రావూర్వమే గైకొనబడినమాట వారుచెప్పరు. ఒకచోట నొక పౌరసభ జరుగుచుండగా జాతి అదియే అల్లరియని జనరలుడయరు తలంచెను. ఆ సభకు చెల్లాచెదురు గావించుట కీతడుజ్జేరింపలేను. ప్రజలను నటకుటకే యీతడు నిశ్చయించుకొనెను. అంగ్ల మందుకుండు సామానులు పూర్తి యగువరకును ప్రజలపై కాల్యవసినదని ఆతడు తన నైకుల కాల్చావించెను. 4-5 వందలమంది మరణించిరినియు 1500 మందికి గాయములు తగినవనియు ఆతడే అంగీకరించుచున్నాడు. గాయములు తగినవని వా జేతమున కెట్టి యేర్పాటులకు జేతకపోవుటలన జనరలుడయరు మనోభావము వెల్లడి గావలెను. నిరాయుధులగు వారి నీవిధముగ వధకు విడిచివైది వారు. జనరలుడయరు నైక కానకానుగుణ్యముగ గాని నివిల కానక ప్రభుత్వము గాని వర్తింపలేదు. తరువాత నైక కానక ప్రకటన మకసరమని యాతడు తలంచెను. వాంటరుసంఘము లెకుట గూడతన అకార్యము నతడు గుర్తించుకొనెను. తానుచేసినపని మిగుల కనికరముతో జరిగినదని ఆతడు తెలిపెను. పెద్దప్పుడు కన్య యొక్క హత్య జరిగిన పీడిమండి బోవునా రెల్లెడును నేలపై ప్రాకవలెనని పీఠ వితిత్రపు యుత్తరువుల నొసంగిరి. ఈ పద్ధతులకులన ప్రజలు భీతిని కెందుదురని యాతనిభావము.

పంజాబులో నీ విషయమున నెట్టి భావము వ్యాపించియున్నను జర్మనులు బెల్జియములో ప్రవేశించినప్పుడు వారి వర్తనము బ్రిటిషు ప్రజల కిప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది. ఆ విషయమును జనరలుడయరు రెంగియొచ్చు యెడల తనవాత్యులకులన భారతభ్రమ్యము గౌరవము నిలచునా యని సంజేహించక మానదు. అట్టి కార్యములకులన నిజమగుఅల్లరి బయలుజేరకుండుటాకర్మ్యమింకముగకన్నది. జనరలు పత్తుమువారు కొండ రీచర్యలకులన పంజాబులో కాంతి కలిగినదని వాదించినను ఇట్టి చర్య లికొన్నిటి మూలమున భారతజేతములో సాంగ్ల పాలన మంతయు కొందునని ధీమంతులకు తెలియకపోదు. సర్ మైకేల ఓద్వయూరుకంటివారట్టికార్యముల నభినందింకలరు. కాని యితరులుమాత్రము వ్యాధిదృష్టితో తలకొనురు. ఈవర్తనము సభికారులు తీవ్రముగ ఖండించు టింపసరము. డబ్లిను అల్లరులలో నైకుకు షిషీ సెన్సింగురు అనువారని చంపినందున విరిషు జేతవాకులభావము లెట్లు అల్లరికాండ కనుకూలముగ తిగిననో మనకు జ్ఞప్తియందున్నది. అట్టి సమయమునగూడ ఆ యుద్ధాగ్నివై చర్య గైకొను టింకసరమని తలంపబడినది. జనరలు డయరువై సావిధముగ చర్య నడుపుటకు పిలువెడు. కాని అతని నిటువ పిలిపించి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు అమృతవరపు మాతృలభ కారకులుగారని వెల్లడియగురీతి వారనివై చర్య నడువవలయును. న జాతి ఆతనిని ఖండింపవనో వాగరక బాటులు మనలను నిందించును. ప్రస్తుతము మనముచేయుచున్న రాజకీయ మార్పుల అత్యంత యెట్టికర్మ్యములకులన క్విగుడికృత మగుచున్నది. (15-12-19).

IV

"డెయిలీయూసు" పత్రిక

ఈ భయానకాకార్యములు బెల్జియములోగాక, భారత జేతమున జరిగినవి. వీనికి కారణభూతుడు జర్మనీవాడు కాదు, అంగ్ల యుడు. ఈ విషయములను మరుగుపరచినది, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము. వీరివారబడినవారు శత్రువులు కాదు. అల్లరికాండని జనరలు డయరు నుడివియుండెను. అనగా తెలిసియో, తెలియకయో తన యుత్తరువుల నెల్లంఘించినవారిని అర్థము. ఇంతకుముందు జరిగిన నేరములను మేము మరువజాలము.

బ్రిటిషు పార్లమెంటునకును, బ్రిటిషు ప్రజలకును తెలియకయే యెట్టి ఘోరవాత్యము జరుగుచుండ, ఇక భారతజేత స్వపరిపాలనము, బ్రిటిషు పార్లమెంటువారి బాధ్యత అను మాటలయందు దర్శమేమి? తనకార్యములకులన వంజాలులో చాల కాంతమును కలిగించినవి జనరలు డయరు పరికియించెను. ఈ తడు నిజస్థితిని గ్రహించలేక పోయెను. ప్రపంచమందంతటను వీనివలన అగ్రహము జనించినది. మన గౌరవము నశించుచున్నది. ఇందులకు తగినచర్య అత్యవసరము. (15-12-19).

V

"ప్రెస్" పత్రిక.

జనరలు డయరు కార్యముల కంగీకరించుచు సర్ మైకేల ఓద్వయూరు రొకతంటివార నంపెను. తనవనికలన సంజాలుజేతము మంచిగుణపాతము నేర్చుకొనవని జనరలు డయరు నడిపెను. ఇందుములమున బ్రిటిషు ప్రజలకును, ప్రపంచమునకును యెట్టి దురభిప్రాయములు కలిగినో మేము విచరింపజాలము. మనగౌరవము మనదాక్షిణ్యమును అపాయస్థితి యందున్నది. వీనిని సంకీంచుకొనుటకు మన మేమిచేయవలయును? (15-12-19)

VI

"మాంచెస్టరు గార్డియన్" పత్రిక

నైక కానకము ప్రకటితముకాలేను. కాని జనరలు డయరు చర్యడే దానిని అమలులో బెట్టినట్లు వర్తింపబడెంగను. ఉన్నతుడు జనులను చంపురీతివారడు వర్తించియుండెను.

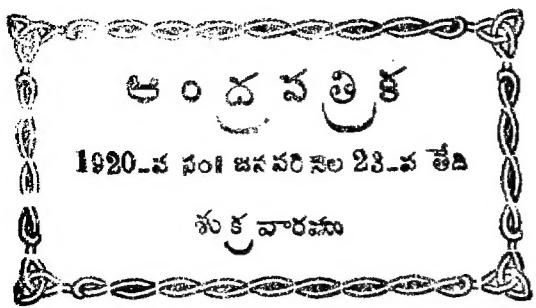
ఇక జరిగిన దారుణ కఠినమును వివరింపవలసరము లేదు ఇట్టి పనులు మన భారతజేతపాలనమున కెంత యవసరమో, వాని నెంతవరకు తుమింపవచ్చునో అంగ్లము లెంతగ గోరుచున్నారో. జనరలు డయరుకంటి వార్ల కార్యములు యందున కాదర్పములుగ నున్నయెడల అచ్చటి మన పాలనమునకు నిరాకరింపవలసినదే!

డిప్యూటీ కమిషన రీబాధ్యత సంకెను నైకాధికారికి వదలిజేయులేమి వ్యాధిము? నైక కానకము ప్రకటితముగాక పూర్వమే, దాని కనుగుణ్యముగ జనరలు డయరు వర్తింపులేమి సందర్భము? నైక కానకమువైన నీక డెంతవరకు ననుసరించెను? ఎంతవర కారడు విరంభకముగ ప్రకర్తించెను? జలియను వాలాలో నీతని వర్తనము జేతమున కాంతి వ్యాపింపజేయుటకు గాన శత్రువులవై యుద్ధమును ప్రకటించుట్లు లేదా? అట్టి కోపనీయ స్థితికి మేమొరయు వగయచు, మన సాంగ్రదాయముల కనుగుణ్యముగ శత్రుత్వమునా రీవిషయమున చర్య నడపెద రని విశ్వసించుచున్నారము. (15-12-19)

బొంబాయి కునివాండ్ర సమ్మేకణ్టు.

22 వ తేదీని అల్లరులు జనగ లేదు. నైకుకులు మూర్ఖములంద్రలో కావలిగాయును తిరుగుచున్నార. మూజగానులో అల్పాక్షు ఆషుడను కంపెనీలో 100 మంది 22 వ తేదీని వని యునివేసిరి. కిగనవాయిలు వనివాండ్రలో తిక్కిన వారుకొకవనిలో చేరలేదు. 21 వ తేదీని రాళ్ల దెబ్బలు తగిలినవారిలో నొకడు 22 వ తేదీని వైద్యశాలలో చనిపోయెను.

పనివాండ్రనుగూర్చి దొరకనమువారికి జోగెత్తు పై పాగాకు వంపిన విజ్ఞప్తికి బదులువచ్చినది. తిరివయమున జర్మనుగారు శత్రుతో వాలోంచుచున్నారని కార్యదర్శి వ్రాసెను. నేను 20-వ తేదీని స్వయముగా గవర్నరుగారిని దర్శించి విషయముల నన్నిటిని వివరించి విజ్ఞప్తిగూడ సమర్పించిరి. వారు చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారని తనవాండ్రసభలో చంద్రావర్కముగారు నడిపిరి. పోర్టుబ్రుక్ కేసుకుని వాండ్రు చాలమంది తనమానివేసిరి.

కార్మిక సమస్య

బొంబాయి నగరమునందు, మిల్లు కూలీలు వేతనము లెంతమాత్రము చాలుట లేదని కనిపించి పైచిరి. మిల్లు యజమానులు, కూలీల కోర్కెలను సఫలకరుచుట కెంతమాత్ర మొదలుపెట్ట లేదు. నిరాధార లగు కూలీలు తమ బింతెము నన్ని నాళ్లు సాగించికొనగలరో చూచెద మని, యజ మానులు కంటముబూనియున్నారు. ఏ రియపుర కును సమాధానము చేకూర్చవలయు నని, పలు పురు ప్రయత్నించుచున్నారు. కూలీలలో నశాంతి గలిగించుటకు, రాజకీయవాదులు ప్రయత్నించు చుండు రని, ఆంగ్లో-హిందవమిత్రులు సామాన్య ముగ దోషారోపణ జేయుచుండురు. సర్ నారా యణచంద్రావార్కరుగారే, ఇట్టివనికీ బూనియుండ ఆట్టి యపవాదమున కెడ ముండనేరదు. చంద్రా వార్కరుగారు, ప్రభుత్వవిశ్వాసమునకు బాత్రు లయిన వారిలో నొకరు. వారు ఆందోళనాకరు లతో జేరి, యిందుకు బూనిరని, ఎవరును నుడువు టకు ఏ లుండదు. అట్టివారి హితమును సహితము మిల్లు యజమానులు పెడచెవిని పెట్టిరి. చంద్రా వార్కరు ప్రభృతులు మిల్లు యజమానులను సమాధానవరచుటకు, సక్రమపద్ధతుల నన్నిటి నువయోగించి విఫలు లయిరి. తుట్టుతుడకు వీరు గవర్నరుగారిని సందర్శించి, వారి కీ విషయముల నన్నిటిని తెలియజెప్పిరి. మిల్లు ఖామందులు కొంత వరకయినను సమాధానమున కంగీకరింపనియెడల కూలీలను కనిలోనికి రమ్మన మని తాము బోధించిన ప్రయోజన ముండదనియు, ఇందు కొరకై ఉభయసంఘముల ప్రతినిధులును ఒక్కచో సమా వేశమై యోచించవలయు ననియు, మిల్లు కూలీల పరిస్థితులను కఠినీకరించుటకు విచారణసంఘము నేర్పరుకవలసిన దనియు, చంద్రావార్కరు గారు విన్నవించిరి.

ఉభయాలకును సమాధానము గుదుర్చుటకు, బొంబాయిగవర్నరుగారుప్రయత్నించుచున్నటుల, చంద్రావార్కరుగారు, కూలీలకు దెలిపిరి. ఈపోరా టము త్వరలో సంతృప్తికరముగ నంతయును నని తలంచెదము. కాని, ఇంతమాత్రముచే, కార్మిక సమస్య శాశ్వతముగ పరిష్కారమగునా? పాశ్చా త్యదేశములందువలె, కార్మికసమస్య హిందూదేశ మునం దింకను క్లిష్టభూయిష్టము గాకున్నను, తీవ్ర రూపము దాల్చుచున్నది. పెద్దపట్టణములందు, కూలీల సమైక్యతలు ప్రబలుచున్నవి. వారు స్వంత సంఘముల నేర్పరుచుకొని, సంఘీభావముతో కృషి సలుప మొదలుపెట్టుచున్నారు. పాశ్చాత్యపారి శ్రామికవిధాన మీదేశమునందు ప్రవేశపెట్టబడు చున్నది. బొంబాయినగర మీ విషయమునం దభివృద్ధి జూపుచున్నది. అంధోప్రాయముగ పాశ్చా త్యవిధాన మీదేశమున ప్రతిష్ఠితమగుచున్నపుడు, దాని ఫలితములనుండి ఈదేశము తప్పించుకొన గలుగునా? కూలీల సమైక్యరూపమున, పర్యవసాన ము బయ్యెడుచున్నది. నూతనపరిశ్రమలు దేశము నందు తలయెత్తు సూచనలు గాల్పించుచున్నవి. అట్టివారి, కార్మికసమస్య మరింత కఠినరూపము

దాల్చుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలో, కార్మికుల కును యజమానులకును పోరాట మతి తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. ఆంగ్లదేశమునం దిది శాసనబద్ధ ముగ జరుగుచున్నను, మిగిలిన యూరప్షియనుదేశ ములలో నటుల జరుగుటలేదు. జర్మనీలో, ప్రస్తుత సమయమున అంతఃకలహములు చెలరేగియున్నవి. రష్యాలో నుదయించిన బాల్షివిస్టు, ఈపోరాట మునకు చరమదశ యని చెప్పవచ్చును.

ఈదుస్థితినుండి బయల్పడుట ఎటులనో తెలి యక, పాశ్చాత్యప్రపంచము పరితేపించుచున్నది. బాల్షివిక్కు సమస్య నెటుల పరిష్కరింపవలయునా యని, సంధిసభవా రిపుడు యోచించుచున్నారు. బాల్షివిక్కులపై సమరము జరుపుటకు, ఆంగ్లదేశ ము సంసిద్ధమగునని, తామీకార్యమును నిరో ధించుటకు జేయదగినప్రయత్నముల నన్నిటి చేసెద మని, కార్మికులపక్షమున నాయకుడగు హెన్ డరు సనుగారు ప్రకటించినటుల, నేటి తంతివార్తలలో గలదు. తుదకేమి జరుగునో తెలియదు. కాని బాల్షివిస్టులు, కేవలము వైస్యబలములచే నిర్మూ లన మొందనని తోచదు. లేబరుసమస్య సంతృప్తి కరముగ పరిష్కరింపబడినగాని, యాయుక్తదశము తొలగనేరదు. పాశ్చాత్యప్రపంచ మీ సమస్య నెటుల సాధించునో, చూడవలసియున్నది. వెనుక గావించిన లోకములకు, పాశ్చాత్యదేశము లిటుల బాధల నొందుచుండ, హిందూదేశము గూడ వాటినికొని దెచ్చుకొనుటకు కఠంబేనుని, యాలో చించువారరుదుగనున్నారు. గతానుగతికలవలె, భారతీయులును మిల్లులను నెలకొల్పుచున్నారు. కాని, కార్మికకల్లోలమునుండి ఎటుల దప్పించుకొన వలెనో, ఆచూకముల నన్వేషించుటలేదు. ప్రాతచేతి పరిశ్రమలు దాదాపుగ నశించినవి. మగ్గములనేత, మోటుపనిగ నెంచబడుచున్నది. బట్టలు హిందూ దేశమునందును మిల్లులచే తయారు జేయ బడు చున్నవి. కూలీలు తమ స్వగ్రామముల వీడి, బొంబాయి చెన్నపురివంటి పట్టణములలో గుమి గూడి, గాలియు వెలుతురును లేని, మిల్లులలో బని చేయుటచే కఠినస్థావము గోల్పోయి, నీతివధము దప్పి, ఆత్మవిరహితమగు యంత్రముల మాడ్చి తయారుగుచున్నారు.

ఇట్టి యంత్రముల నువయోగించి, ఏ లగు నంతవరకు వారిచే చౌకగ బనుల చేయించుకొని, వివరీత లాభముల గడించుటకు మిల్లుల యజమా నులు సంసిద్ధు లగుచున్నారు. పాశ్చాత్యదేశము లందు గడ్డగట్టిన చెడుగు లన్నియు, హిందూదేశ మున మెలమెల్లన బ్రాకుచున్నవి. ఇక్కటి కింకను, తరుణము మించిపోలేదు. హిందూదేశపరిశ్రామిక పద్ధతులు మారుట కింకను అవకాశము గలదు. త్వరలో మార్పుగలుగనిచో, పాశ్చాత్యదేశము లలో ప్రబలియున్న వివరీతకఠినిత తీ దేశమునం దును తలజూపకమానవు. సహకారసంఘములు, పాశ్చాత్యదేశములందు విరివిగ స్థాపించబడినవి. కాని అవి, పారిశ్రామికసమస్యను పరిష్కరింప జాలకపోయెను. హిందూదేశమునందు గూడ, ఇట్టి ప్రయత్నములే సలుపబడుచున్నవి. ఇవియైనను జయప్రదముగ నుండు నని తలపజాలము. కొం డొకకాలమున, హిందూదేశపు పరిశ్రమలు ప్రపంచమునందు ప్రసిద్ధిపడసి యుండెను. ఆ కాలము నందు మిల్లులులేవు కర్మాగారములులేవు. హిందూ దేశపు వస్త్రములయందము, కనితనము, పాశ్చాత్య దేశములను సహితము ప్రభుమితజేసెను. హిందూ దేశము తన స్వరూపమును పూర్తిగ గోల్పో కుండ, పరిశ్రమల నీ తరుణమున నభివృద్ధి గావించి కొనవీలులేదా? ప్రాచీనపద్ధతుల నన్నిటి నిపుడు పునర్నిర్మించుట, అసంభవ మగు కార్యమే. కాని,

ముందు వెనుకల నరసి, జీవీయనాగరికమునగును సాంప్రదాయములకును అనుగుణ్య మగుపద్ధతి నవలంబించి, భారతవర్ష-మభివృద్ధి గాంచుటకు వీలు లేదా? వీలులేదని, కార్మికకల్లోలమును, దానివలన గలుగు దుఃఖమును ఈదేశమున గూడ వ్యాపింపకబోవు. ప్రాజ్ఞు లీ విషయమై తగిన నిర్ణ యమును నెంత త్వరలో గావించిన నంత శ్రేయ స్కరము.

ప బ్లి కు వ య్క న శా ఖ.

మదరాసు రాజధానియందలి పబ్లికువయ్కన శాఖవారి 1918-19 సంవత్సరపు కార్యనివేదికము మాకార్యాలయము చేరినది. వాస్తవశాస్త్రానుగుణ్య ముగ నిర్మితము లగు భవనముల గూర్చి యింత వరకు భారతప్రభుత్వమువారిొక నివేదికను ప్రతి సంవత్సరమును ప్రచురించుట వాంఛ. ఇప్పుడా ఆభ్యాసమును మూసి, యీవనిని రాష్ట్రీయప్రభు త్వములు తమకు సంబంధించినంతవరకు నిర్వహింప వలసినదని వారు తమ ప్రెసంగియుండిరి. ఈనివేదిక యందలి భవనముల స్థితిబట్టి చూచినయెడల, నివి యేవాస్తవశాస్త్రానుగుణ్యముగ కట్టబడుచున్న పూ తెలియకున్నవి. మహాభవనముల సభికధన వ్యయము గావించి నిర్మించుటవలన కలాభివృద్ధి చేకూరజాలదు. భారతదేశమున నున్న నిట్టి సౌధ ములను భారతశిల్పిశాస్త్రము ననుసరించి కట్టా చుట ధర్మము. ఈవత్సరము ముఖ్యముగ వైద్య, విద్యాభవనములకే చాలకాలమును ధనమును విని యోగించబడినవి. ఈశాఖోద్యోగి 430 బిల్డింగు లకు ప్లానులను, మడింపులను సంసిద్ధము చేసెను. మదరాసు జనరలుఆఫ్ఫిసి కొక నూతనభవనమును నేర్పరుచుటకై ప్లానులు భారతప్రభుత్వమున కంతుబడినవి. ఇందులకు 74.32 లక్షలరూప్య ములు మడింపువేయబడినవి. ఇందు 500 మంది రోగులకును, క్షయరోగచికిత్సశాఖకును వసతి యేర్పరుపబడును. విద్యుచ్ఛక్తి వనుల కొక డివిజను నూతనముగ నివత్సరమున నేర్పరుప బడినది. ఈ కనులను తృప్తికరముగ నిర్వహించు టకు ప్రభుత్వమువారు సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు పరీక్షలను పెట్టి, సమస్య లగు వారిని తయారుచేయ నొదియుండు టెంతయు ప్రశంసార్హము. బెజవాడలో గృహములకును, మిల్లులకును విద్యుచ్ఛక్తిని, దీపములను నొసంగు టకు పురపాలకసంఘమువారు యోచించు చున్నారు. బెస్టు అందు కంపెనీవారింకులకు లైసెన్సుల నీయవలసిన దని ప్రభుత్వమునకు దర ఖాస్తుసంపీయుండిరి. ప్రభుత్వమువారు సత్వరముగ తమ అంగీకారము నొసంగెద రని తలచెదము. విశాఖపట్టణమునందలి క్రొత్తవైద్యశాలకు, విద్యుచ్ఛక్తిని జంపకముట కొక స్టేషను నేర్పరుచుటకు 2,01,181 రూప్యములు మడింపు వేయబడినవి. ఈనూతన ప్రభుత్వమువారి యోచనక్రిందనున్నది. ఈ వత్సరమున నీ శాఖవారు చేసిన కనులు గత వత్సరమునందుకంటె చాలవరకు తగినవి. ఇందు లకు తగిన యంత్రసామగ్రి, హెచ్చుధరల కైసెను, లభింపకుండుటయే కారణమని నివేదికము వాకొను చున్నది. ఈ వత్సరమున భవననిర్మాణమునకు 49.80 లక్షల రూ ప్య ములు వ్యయ మైనవి. విశాఖపట్టణమందలి వైద్య శాల కని చాల వరకు సంతృప్తికరముగనే జరిగిన దని తెలుప బడుచున్నది. ఇందుల కీ వత్సరమున 1,42,338 రూప్యములు ఖర్చు చేయ బడినవి. గుంటూరు జనరలు ఆఫ్ఫిసి భవనములు పూర్తియైనవి. ఆంబులెన్సు గృహము పూర్తి కావలసి

యన్నది. ప్రహరీగోడలు పూర్తి కావచ్చుచున్నవి. కర్నూలులో కొత్తమ్యూనిసిపల వైద్యశాలకై నిర్మింపబడుచున్న బిల్డింగు వని బాగుగనే జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు 69,649 రూపాయలు ఖర్చు అయినవి. నీటిసప్లయ, డ్రెయినేజీస్కీములకు నీవల్పురమున 86.56 లక్షలరూపాయల వ్యయము జేయు 75 ఎస్టిమేట్లను యాశాభావోద్యోగి కరిగించెను. ఏలూరు నీటిపనులకు బట్టిలను యేర్పరచుటకు .93 లక్షలరూపాయలను, గుంటూరు వైద్యశాలకు నీటిపనకి .10 లక్షలరూపాయలను ప్రత్యేకింప జడిసెవి. విశాఖగట్టణము నీటిసప్లయని వృద్ధిచేయుటకు 30,800 రూపాయలు ముడిపువేయబడి, ఇంతవరకు 9463 రూపాయలు మాత్రమే వ్యయము చేయబడుటకు కారణ మూహించినరకున్నారము. బరంపురము నీటిసప్లయ వనిపూర్తియైనది. గొట్టయలధర వృద్ధి ముగుసచే విజయనగరములో నీవనులు ప్రస్తుత మాపి వేయబడినవి. కర్ణాటమిడిలో యాకార్యము పూర్తియగుటకు కూలీలును, సరకులును, లభించక పోవుటచేచాలయాటంకములు కలిగినవట. పెద్దాపురమున నీవని ప్రారంభమైనది. జరిశోధనమున కొకనూతిని త్రవ్వుచున్నారు. ఇంతవరకు జరిగిన పరిశీలనవలన నచట పాతాళగంగ నుండి నీటిసప్లయచేయవచ్చునని తేలవనుచున్నది. రాజమండ్రి నీటి సప్లయకి విశిష్ట సర్వే పూర్తియైనది. ప్రభుత్వము వారి యుత్తరువు క్రితీకరింపబడుచున్నది. కాని నీటి సప్లయ, డ్రెయినేజీశాఖ యందు వని మిగుల యత్యవసరముగ నెలవేరవలసి యుండగ, చాల ఆలస్యము జరుగుచుండుట సంతుష్టిగొలుపుట లేదు. ఈ రాజధానియందలి జల్లాబోర్డు రైల్వేలపై ప్రభుత్వమునకు కొంత యధికారము కలదు. దీని కొక ఉద్యోగిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. ఏంప్రామావసరములకు నిలిపివేయబడిన తెనాలి-రేవల్లి రైలుమార్గములను త్వరలో పునరుద్ధరించుట ప్రజాసౌకర్యమున కగత్యము. కాకినాడ-కోటిపల్లి రైలుమార్గమును గూర్చి 1917 వ సంవత్సరముననే స్క్రీములు బంప జడిసెను, ఇంతవరకును యిది యాలోచనయందున్న దని తెలియజేయుటయం దర్థ మేమియో మే మూహించినరకున్నారము. రేవల్లి-విశ్వేశ్వరము రైలుమార్గమును యేర్పరచుటకు రైల్వేబోర్డు వారి ననుమతించిరి. నిడదవోలు - నర్సాపురము రైల్వే ఎస్టిమేట్లుజరిగినను, దానినిగూర్చి యోచన లాపివేయబడిన విని తెలియుటకు వింత యగుచున్నది. గుంటూరు - గురజాల - మాచర్ల రైల్వే స్కీములు యోచనయందున్నవి. బెజవాడ - మచిలీపట్టణము రైల్వే కీ వత్సరమున పెట్టుబడిపై 100-కి 9.31 వంతునను, తెనాలి-రేవల్లి రైల్వేకు 100-కి 3.42 వంతునను నికరాదాయము తేలినది. నివేదికనంతను సూక్ష్మ దృష్టితో తీలకించినయెడల, నీశాఖవారి కార్య నిర్వహణము మిగుల నాలస్య మగుచుండుటవలన ప్రజోపయోగకార్యములు చాలకాలము నుండి నిలవయించబడుచున్న వని తేటకడగలదు. ఈ లోపమును తొలగించుటవధర మని సూచించుచున్నారము.

ప్రెంచి ప్రభువుగారు మారిపోయిరి!
ఈ వార్తను డబ్లిన్ ను విలేఖకుడు, పాల్ మూల్ గెజట్టు క్రికెటు దెలుపుచున్నాడు. ఐర్లెండులోని ఆశాంతి, ప్రెంచి ప్రభువు సైన్యబలముచే నడచి వేయబడి తనకేసంత నువయోగించెను. నిర్బంధములను విధించిన కొలదియు, సిగ్ ఫె యద్య మము తగ్గిపోవుటకు మారుగ నధికముగ విజృంభింపజూచెను. మ్యూనిసిపల ఎన్నికలలో, నీమారు సిగ్ ఫెనరులే జయము గాంచుచున్నట్లుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో, నింకను నిర్బంధ విధానమే అనుసరణయ మని, ప్రజలు తలంప జాలరు. తుట్టుతుడకు ప్రెంచి ప్రభువుగూడ పూర్వభిచాయమును మార్చికొనవలసివచ్చును. కరిపాల నమునకు రెండుమార్గములే సాధ్యములని, ప్రెంచి ప్రభువు గ్రహించెను. సైనిక కరిపాలనముగాని జరుగవలెను. సైనిక కరిపాలనము విఫలమయ్యెనని, ప్రెంచి ప్రభువునకు తెలిసినచెప్పు. అందుచే సంపూర్ణ సామ్రాజ్యస్థ స్వకరిపాలనాప్రదానమే శరణ్యమని వారి వాక్రుచ్చుచున్నారు. లాయడు బార్జిగా రీయదలచిన, స్వకరిపాలనము చాల దని, ప్రెంచి ప్రభువు గారి యభిప్రాయము. ప్రపంచమునం దేభాగము వందును, దండనకర్తలు లింతవరకు జయప్రదము గాలేదు. నూతనసిర్వాణమునందు, మోటుబలము నకు తావుండగూడదు. ధర్మమే రాజ్యము చేయవలయును. ప్రెంచి ప్రభువుగారికి స్వానుభవముచే పొడగట్టినసత్యము, నిరంకుశాధికారుల కెల్లరికిని పొడగట్టినచో, ఆనందము, సౌఖ్యము తెల్లిచిరియు ననుటకు సందియము లేదు.

జనరలు డయరుగారి ప్రమోషను
అమృతబహుకృతిక ఇటుల ప్రాయోచున్నది: "జనరలు డయరుగారికి ప్రమోషన్ నీయబడెనని వదంతి వ్యాపించి యున్నది. గొల్కాపేరుమూర చందాగాన, పొంటరుమిటివారి నివేదికము వెలువడులోపు జనరలు డయరుగారిని మద్యోగము నుండి తొలగించవలెనను తీర్మానమును, సామ్రాజ్య శాసనసభ కంటిముందేరి. ఈ తీర్మానపు గతి ఏమగునో యని, మిగుల ఆతురతతో నిరీక్షించుచును మచి 'ఇ డియను డయలియూను' క్రిత ప్రాయుచున్నది. మాసమకాలికకృతిక నిరీక్షింపవలసిన యవసరము లేదు. తీర్మాన మేమగునో, తెలిసిన విషయమే. ఇందుకు వ్యతిరేక మగు తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడుచో, నది యంగీకరింపబడియుండును. జనరలు డయరుగారి ప్రమోషను వార్త నిజమగునో, సామ్రాజ్యకృత్యమువారు ముందే జాగ్రత్తదీసికొని రని, తలపవచ్చును."

స్థానికాది వార్తలు

1920 సంవత్సరపుడయిరి:—ఇ. ఏ. వాదికంపె నీవారి డయర్ మా కార్యాలయము జేరవరి. డయర్ తేలుకా నందుకొడుటజను మాటుటకు చక్కగ నున్నది.
మైసూరు శకుంతలనాటకసభ:—ఈ నెల 28 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకు వేషే, లాడల్సు గేటుపిభోనున్న "సావార్డు" భవనమున తొట ఎందు గావించెదరు.
చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:—వై సంఘపు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ యీ నెల 26 వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రము 5-15 గంటలకు మహాజన సభ యందు జరుగును.
సుగుణవిలాససభ:—వై సభవారు యీ నెల 24 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు విక్టోరియాపురంబి రమున వీ, వెంకటాచలయ్య గారిచే రదింకబడిన 'నందవార్' నాటకమును ఆరవయిన ప్రదర్శించెదరు.
తంలివార్తలు:—లండను బొంబాయి తంలివార్తలు యీ క్రొది విభముగా ఆలస్యముగా బహ్యుదయేయమను, బొంబాయినుండి లండనుకు నిండు చార్జి అర్జిని 4 దినములు లండనుకుండి బొంబాయికి 5 1/2 దినములు.

ధర్మశాస్త్ర ప్రవచన సభ:—ఈ సభ ఆదరణ క్రింద తంబుకెట్టిపి 154 నెం. గల సాధుసదనమున రేపు శని ఆదివారం ఉదయం 7-80 ఘంట వచ్చుచున్న కళాశాల ముఖ్య సంస్కృత కండితులయిన బ్రహ్మశ్రీ శ్వేతాచార్యుల కారా యణ శాస్త్రులవారికల్ల క్రితంభాగంధన భావ్యము త్వవస్థ సింపబడును.

అమృతకలా నిలాసిని:—ఈ సంస్కృత సభ ఆదరణ క్రింద తంబుకెట్టిపి 200 నెం కాంతాశ్రమమున యీ శుక్ర శని, ఆదివారం రోజు రాత్రి 8 ఘంటలకు ముత్యాలపేట ఉన్నకళాశాల మకబోధకులయిన, బ్రహ్మశ్రీ శ్రీరంగతర వి. సోమశేక శర్మగారివలల్ల క్రితవ్యాకరణం దశమస్కంధం కాలి ఉచరితం శ్రులంబధగ్నం అను విషయము ప్రవస్థసింప బడును.

అమృతసరు కాంగ్రెసు ప్రవస్థాసము:—ఈ నెల 25 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 6 గం టలకు తిరువల్ క్కేసి బీబిలో నుకొంధన జనప్రభుత్వ రాష్ట్రీ య కాంగ్రెసు సంఘమునా రేవ్వులుచేసి. ఆ సభలో "అ మృతసరు కాంగ్రెసు బాతీయవాదుల కార్యక్రమము" అను విషయమును గూర్చి ఎన్. ఎన్. రామస్వామిఅయ్యంగారి (కోయంబుత్తూరు)కు ముగించిన నువస్థసింకు రని కార్యదర్శి సత్యమూర్తిగారు మాట వ్రాసిరి.

రాకెత్ మ్యూనిసిపాలిటీ:—రాకెత్ మ్యూనిసిపాలిటీలో క్రి వంతు నియమలకు మనామృదీని నేకగాం (డక మాల ముడిగలకు గలకు. సాయుధసలవలన వారిదివరకే చాలశ్రమకుమచ్చారు. ఇట్టి స్థితిలో మ్యూనిసిపాలిటీని చేసిన పక్షము సాయుధ అట్లు సాధించుట చాల ప్రార కార్యమగుట గాన శ్రుతుకము చేయవలసి యీ నెల 15 వ తేదీని తంలివార్తలను జంపి. మరల ప్రజలు సభ చేసి తీర్మానము తొందరపడవలదని ను 15 రోజులలో విజ్ఞప్తి జంపెదరు నియు తంలివార్తలను జంపి. ముఖ్య మాట తంలివార్త జంపి.

సామ్రాజ్య శాసనసభ:—ఈ నెల 30-వ తేదీని ఢిల్లీ నగరమున సామ్రాజ్య శాసనసభ ఏర్పరచును. ఫిరే) వరి 4-వ తేదీని మరియొక సమావేశము జరుగును వివృట. ఆ నెలలో చాల సమావేశములు జరుగగలవు. మార్చి 4-వ తేదీని ఆర్థిక పరిశీలన సమర్పించును 8-18 తేదీలను చట్టాంక బడును. బడ్జెటు మార్చి 22 వ తేదీని సమర్పించబడును. సార్వ భౌమునకు వందనములను తెచ్చు తీర్మాన ముడిగూడ రిక తేదీ నురపాదింపబడును. సభ్యులు మధ్యక డిల్లీనగరమును విడ విపోవుట కలకాత మగువడదు.

రైలుబండిమీద బాంబు వేయుట:—కామా కన్యీ ప్లేషనులకు నడుమ ఈ నెల 19 వ తేదీ రాత్రి పానెం జనబండి నడచుచుండ నాపే గాయుద్ద నెరలో బాంబులు విక రికి. ఆ బాంబు యింజనుపైని విసరబడెను. కాని అది యింజ నుకు తగులక యొక మొదటి తరగతి బండిలో పడినది. ఆ బండిలో నిద్దరు సామ్యత్వ శ్రీమంధిరి. వారికి ప్రమాద మేమి యును కలగలేదు. కాని బండికి రద్దయిన పడినది. బొంబు బండి వెనుకరిట్టుగ బండిలోకి దూకుకొని పోయింది. అందు వలన నచట బండి మూడు గంట లాలశ్యమైంది. వేగిన బాంబు వారకలేదు.

రైతుల అల్లరులు:—కంకరాట్టిలో కర్షం గజ్జిలో వీరపుర గ్రాంతమునందున్న రైతులు చాలా జల్లుల లను చేయుచున్నారు. వారిలో కొంద రిట్టిల ఆచ్యుతపట కాంగ్రెసుసభకు వెల్లరప్పి. వ్యక్తిపాత్రోత్త్యముల దేశస్వా ర్థ్యయము ప్రకటింపబడినది. ఆరెండు స్వాగ్ర్యయములను ఆ భ్యంతరము కలగగూడదని వారు బోధించి సాగిరి జమీదారులను భూస్వామ్యులను మనము లొంగగూడదు. అత్యధ సై నవారి కచేరీలను తగులపెట్ట వలెనని వీరపురము రైతులందరు ను నిశ్చయించిరి. ఈనివాయులను ఎల్లెలు మేనేజరు దోదా కాజా సముయిన సైన్యకళ తెలివెనని వీరపురము జమీందారు దర్భంగా జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు ఫిరీమకు జంపెను. ఇట్టి ఆ క్రమము జరుగకుండ ఏర్పాటు చేయవలెనని ఆ యుద్యోగి క్రిం ది యుద్యోగికి వానెను.

విజ్ఞాన తంత్ర వార్తలు

[రైతు వజ్రస్థి]

బ్రిటిష్ రైతులు మార్గములు.

నర్. ఇ. గడ్డిగుడియల వార్త.

లండను, జనవరి 20:— కేంద్రీయ రైతుల సమాఖ్యను
మాన గూర్చి ఉత్సాహించుచు యానాభాషించి నర్ ఎండ్స్
గడ్డిగుడి రిట్యు చెప్పి. కట్టుబాటు లిటిల్ల నూచించిన వర
కులకంగిరింప కుండియుండ లేని ప్రేమ యూనియను లన్నియు
గలసి తేరమాడు పద్ధతి యొక్కముల నిర్మాణమును పొందు
సి యుండును. ఈ సమాధానము కల న యుద్ధా
త్మార్థము రైతుల పని వారల కిచ్చుచుండిన
470 లక్షల పావరనుల జీతము లిప్పుడు 1100 లక్షల పావరను
లవరకు పెరిగిపోయినవి. అనగా నూటికి నూటపదివరకుల
యొక్కన పొచ్చిపోయెను. కాని జీవితవ్యయము తగ్గు కొల
దిని ఈ పొచ్చు జీతములను అప్పులు తగ్గును అంటియుగాక
రైతులకుంపెనీ లన్నియుగలసి తమకు కలయు పాద్రులను
తెప్పించుకొను వ్యవహారములకెదిసి కలసిమెలసి నడవించు
కొనుటకుల నూడ ఇప్పుటి పొచ్చు రేట్లు తగ్గు కల
వు. ఇప్పుడు, కాళ్ళకప్పు జీతములన్నియున్నప్పటికినీ నూడ రె
యిల్లై కంపెనీలు మామూలు స్థితికికచ్చి వ్యయముతగ్గి ప్రపం
చమందలి తక్కిన రైతులకుంపెనీలతో భాగం పొట్టికి నిలువ
కలదని నానమ్మకము. తనివారల నాయకులు ఇక ముందు పని
వారలు భాగం ఎక్కువ అభిమానముతో తనిచేయుదురనినాడు
చెప్పి. ఇందుకుల ఎప్పుటికినీ అంతముకాని జీతముల తగాయి
చాలవాద తగ్గుకలదు. ఒక వ్యాపారమున నందఱును పోటీపె
ట్టుకొనుట నుంచికాదు. వివిధ మండలముల వృద్ధి పొందిం
చుటకు రైతులకు పోటీలేయవచ్చును. కాని ఒకరికినీ మొక
రు తీసికొనుటకు ప్రయత్నింపరాదు. అట్టిదుర్మమకముండెన్న
కును సంభవించదని నాడుభిప్రాయము. అయినను పోటీలేదని
చెప్పి రైతులకు నాడు ప్రయాణికుల పాక
కర్మములను తగ్గించరాదు. రైతులకు నీ వారల
నాయకులతో సమాధాన మొసరించు కొనుటకులను ఇకముందు
తనివార్లకుంపెనీలను నీకువలసియుండునో ఆ సంగతియు,
ఇప్పుడును ఇకముందును జీవిత వ్యయమెట్లుండనో యను
ఆశురతయు తీరినది. స్థితిగతులన్నియు పూర్తిగా విచారింప
బడినది.

ఈ తనివార్లను చాల తెలివితేటలతో గావించుట
నది సమాఖ్యోత్సాహముతో తనిచేయునెడల పనివారల
కుంతయో సమాఖ్యోత్సాహము గుటయే గాక రైతులకు
పద్ధతి నంతటిని సామర్థ్యవంతము లేముటకు చాలవరకు తో
ద్దవలయు. అంతియగాక బానికాల గర్భించుదియిది యున్న
మహాసమస్యల నెంచుక నిశ్చలబుద్ధితో తనివార్లకుంపెనీ ప్రాప్తి
యిటుట ప్రభుత్వమువారికి కొంత అవకాశమునూడ చిక్క
గలదు.

విప్లవండు హోముములు.

లండను, జనవరి 20:— పాల్కొంగులెట్లు క్రమిక యొ
క్కింపిని విశేషము దిట్లు వాచియున్నాడు. ఫ్రెంచి
ప్రభువుగారు హోముముల కద్దతి సంగీకరించిరి. ఒక్క
హోముముల వలననే విప్లవండు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య ముండుం
డగా పరిపూర్ణ స్వతంత్రతను మొదలగును. నైనికాధి కార
మాన పరిపాలనము చేయుటయో, లేక స్వపం పాలనము నొ
నగుటయో యేదియో యొకటి చేయవలయుననియు, ఇప్పు
డు నైనిక పరిపాలనము వ్యర్థమై పోయినది గావున దానివలన
లాభము లేదనియు అతనికి భాగం నాటెను.

అతిదిట్లు చెప్పినట్లు చెప్పినాడు విప్లవండు తనిపాలనలో
చాల బాధ్యతగలవాడు చెప్పిరి ఆ విశేషమును వ్రాయుచు
న్నాడు. లాడుకుబ్బి గారు దేశమును నెలకొనవలసి చెప్పిన
కానికంటెను నులభిగ్రాహ్యముగ నుండు పద్ధతి గలగలను
నీచెప్పెను.

విప్లవ మ్యాన్యువల్ ఎన్నికలు నీన్న ఫెయినరల క
ధికార మిచ్చినది ఆవిశేషమును వ్రాయుచున్నాడు. నీన్న ఫె
యినరల అనుమతితో నేదియోయేర్పాటు లొసరించు టావల్య
క తని ఆతని యొద్దేవలయు. దట్టిక కాన్పారేమనలో నెట్ల
కతుంది నీన్న ఫెయినరల సభ్యులున్నాడు. నాడు మ్యాన్యువల్
విషయములలో లోకము గలవర్త మెట్లు బోధనా అధికార
మును ప్రోత్సహించుటయొకద రని తెలియచున్నది.

రుష్యా వర్తకము.

పార్సిసు, జనవరి 16:— రుష్యా ప్రజల దుర్భరస్థితిని
కొంతవరకు నయముచేయవలెనని, కర్షకులు మొదలగు వారు
సభ్యులుగనన్న రుష్యా సమాచార సంఘములు మిత్రమండలివారి
జ్ఞాపకముతో ఎగుతులి దిగుతులి వ్యాపారముల మొసరించుకొను
టకు సమ్మతించిరి. అందులకు తగిన యేర్పాటులను నూడచేసి.
కాని ఈ యేర్పాటులవలన సోవియట్లు ప్రభుత్వము వారికట్లు
మిత్రమండలి వారకులంభించిన పద్ధతిలో మిత్రమెట్టి మార్పును
గలగలదు.

ఒక్కా లిట్టిసాపు రాయ బారములు.

లండను, జనవరి 17:— లిట్టిసాపు గారు సోవియట్ల
విశేషము సంబంధములనుగూర్చి నూడ ప్రతిపాదించి యే
ర్పాటులనుచేయ వలెనని ఒక్కా లిట్టిసాపు గారుల
రాయ బారములు నానాటికి కష్టతరము లగుచున్నవి.

సోవియట్లలో యొద్దు మొసరించుట.

లండను, జనవరి 17:— సోవియట్లయొద్ద మొసరిం
చుటవలెనని విభానమును కార్మిక తెలివితేలి నిశ్చయించుకొని
రని హెండర్సను గారు క్రమికలతో ప్రయోచించిరి. అట్టి యొద్దు
విశ్వాదననరమని ఆతని యొక్కతేను.

రెడ్లుల సేనాని.

లండను, జనవరి 10:— నీచేరియా యందలి రెడ్లుల
వైద్యము జర్మను సేనాని బుచ్చుగారి యాజమాన్య ముండున్న
దనియు, ఇటీవల మాస్కోలో జరిగిన నైనికసభకు జర్మను
నైనికాధికారులు పోయినందు తెలియచున్నది.

యొద్దుము మరల నారంభమగునూట అబద్ధము.

లండను, జనవరి 17:— డెయిలీ క్రానికలు ఇట్లు
వ్రాయుచున్నది: తూర్పుజేతలు స్థితి చాల దుర్భరముగ
నన్నును మరియొక యొద్దు మొసరించుట కుత్సేహించ బడినదను
మాట మిత్రము నిజమునందు ఇప్పుడే ప్రయత్నించుట నొసరిం
చుటకు తీర్మానించినను ఆవిశ్మ సంరక్ష కావ్యత్వముగ
నందును గాని యొద్దు మొసరింప యత్నించరు. బోల్షెవిక్కులు
కుర్కితో చేరకుండ తగిన సన్నాహములను మిత్రము
చేయుదురు.

కలకత్తాలో సోఫ్టవేరు:— 4-5 ఏండ్లకొకసారి యీ
సగరమున నీవ్యాధి తీవ్రముగా కనబడుచున్నది. 1915 లోన
లేనే యీ సుంకత్వరమునూడ నది తీవ్రముగా నుండునట్లేము
న్నది. 1915 లో 10 వేలమందికి వ్యాధి పోకనది 2500
మంది చనిపోయిరి. ఇది ప్రబలమనో వ్యాధిసోకక వాక్కుండ
సంబంధము 50 వేలు లేక లక్షకుంది యుండును. వైద్యుల
లలో తావు స్వల్పముగా నుండును. తక్కినవారికి వ్యాధి సో
కకుండ నివారించుట కవకాశములేదు. మరల మరల జీతము
చేయించుకొనుట యొక్క లే ఆధారము. అందులకు తగిన ఏర్పాటులు
భాగం జరుప బడిన పాతకాలమున కభివృద్ధిలగునట్లు ప్రయత్నము నిర్వహించి
పంపబడినది. వైద్యులలోను పొచ్చుచుండితావు ఏర్పాటు
బడినది. ఒకవిధమున వైద్యులు నుచితముగా నిర్వహిస్తున్నాడు.
దీనివలనవ్యాధి ప్రకటముకాదు. గానివజ్రము దీనిసంధిముగాను
పయోగించుట తగ్గినది కలకత్తా కాన్పారేమను హెల్తుఅఫీ
సరుగారు ప్రకటించిరి.

నైనిక శాసనము

తంజావూరు నైనిక శాసనముక్రింద శిక్షింపబడిన విద్యార్థులు
శిక్షలనుబట్టి పీలగునంతవరకు తొలగించునని గవర్నరు
గారు లాహోరుకళాశాలల అధికారుల కందలికిని వ్రాసిరిని
తంజావూరు దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయి రాజధానిలో ప్రభుత్వ కార్యనిర్వహణాధి
కారులచే విధింపబడిన అన్నివిధములగు శిక్షలను తొలగింప
బడిన దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. పెద్దరాజుద్రోహ నేర
ములను చేసినవారిని నలుగురిని గుజరాతులో జైతరక్షక శాసన
ముక్రింద శిక్షింపబడిన 128 మందిలో 78 మందిని విడుదల
చేసిరి. మర 18 గురికి శిక్షలను చాలవరకుతగ్గించిరి. వశతరము
కొనబడిన సామ్రాజ్య సన్నిధిని మరల పూర్తిగా నిర్మితచేసిరి.

క్రిందటి కేంద్రీయ నెలలో బకేరియా ప్రభావములొంది
చూసిన మ్యానిసికాంటు ఆరియోకాలిగారు చంపబడిరి.

ప్రాబాలో మ్యానిసికాంటు ఎన్నికలపుడు ఓట్లను
తెల్లించుచుండగా నీను ఫెయినరల క్లబ్బు అధ్యక్షుడు డేవియ
డోవార్టీ గారు అరెస్టుచేయబడిరి.

తమ జన్మదినమునాడు లాడుకుబ్బి గారు డెయిలీ
క్రానికల్సును కొకసంవత్సరము సంపుట మాసవారి కొసానలము
క్రమక్రమమున చల్లారి కాళ్ళక కాంతి నెలకొనుచున్నదని.

జర్మనీలో సమ్మెకట్టుల కలన చాల బాధగలనున్న నైని
కులకును, కట్టుబాటులను పోరాటము జరుగుచున్నది. ప్రజ
లు విశేషముగ చంపబడుచున్నాడు. నెట్లనుండి వెల్లు
తగులుచున్నది. అధికారులు కాంతిని స్థాపించ బ్రయత్నించు
చున్నాడు.

ఉన్న వ్యాపారములో ఎక్కువ భాగమును తీయుట
కలకత్తా ప్రయత్నించుచున్నదియు మొదలుగాగల వివర
ములను తెలుపుచు వాగిన నీవేదిక నెట్లున్నదని నెట్లు ప్రక
టించ వలయుననియు మార్చెడియు చేయకుడననియు కార్మి
కులను మరికొందఱును ఇంగ్లండులో చాల కట్టుబడుల చెప్పు
చున్నాడు.

కయూకో కరాచి సగరముల మధ్య వైమానిక మార్గము
నేర్పరుచుటకు కొందఱు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఇందు
వలన కి రోజులలో నెలకొనెడి యంతరము లింకొకవోటికి
నులభముగ పోగలవు.

నలుగురు యువరాజులతో గలసి పారకీక చక్రవర్తి
పరివార సహితముగ జనవరి 14-వ తేదీ బ్రెస్టుకు క్షేగ్రి.
బెల్జియమురాజుగారు గొప్పనిందు చేసిరి. ఆసమయమున చక్ర
వర్తిగారు బెల్జియము పారకీక జేతముల నేర్పరికొన్నాడు. గూర్చి
చాలవరకు ఉత్సాహించిరి.

దొంగ మాయచుకుట:— లాహోరుకు కరాచీకి రా
గానే 5 గురు మహమ్మదీయులు కొం పొచ్చుకొని దిగిరి.
వారి పొచ్చులలో ఒక వట్టింపిన విస్తోలు బ్రిటిష్ దొంగ
నోట్లు 2 బంగారపు వాచీలు మున్నగునది 10 వేల రూపా
యలు నెలకలని దొంగతనము. వారిలో నలుగురిని పోలీసువారి
కప్పగించిరి. మరియొక స్త్రీయలో మరికొందరు వచ్చుచున్నా
రు. వారిని నూడ వశపరచెదనని చెప్పుటచే వారి నాయకుడగు
రి క వానిని కట్టుకొని యువోగముల తమ యొద్దకుండుకొనిరి.
ఆతనిని ఆ స్త్రీయలోనికి తీసుకొనిపోగా సరదెటులతో తప్పిం
చుకొని పోయెను.

వశతరముకొనుట:— తనిపాలకకాళు, తాత్కాలిక భార
తీయ ప్రభుత్వము అనుకొని కను ఏ, హెచ్. ఆజీజ్, ఎం. ఆల్
బుల్లగార్ల పేర్లనుగల కరిపత్రములను దొరతనమువారు వశ
తరచుకొనిరి.

కర్నూలు:— తగలకు మాలి నాలిచేయ నిరవేదలకు
నే. బ్రహ్మకృష్ణ పుల్లవంతుల రామచంద్రయ్యగారు మూడు
నైట్ హుక్కులు యేర్పాటుచేసి సంవత్సరము అయినది. నలు
అనిస్తాంటు ఇచ్చి పెద్దరు దొరవాడు ఈమూడు బట్ట తనిభీతన
బహుసంతోషబడి, మూడుబట్ట మేనేజరు అగు పుల్లవంతుల
రామచంద్రయ్యగారికి ఆ నేకవిధముల ప్రోత్సహించెనని. పట్టుకు
నూరుగురు చడవుచున్నాడు. ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభిం
చిన బట్ట అయినను, కట్టి మొంబులు యేసుకు శిఫారసు చేసిరి.
కార్మిక తెప్పించి అధిక గ్రాంటుకు విద్యార్థినిభీ ప్రాము
ఖ్యము శిఫారసు చేసెనాడు.

కర్నూలుపట్టణమున కుంగభద్రరానదిలో స్నానము
నకు ఘట్టము లేందుక పున: కట్టింది కర్నూలో కాళ్ళక
ముగా మంతులగున నేర్పాటుచేయమని గ్రామమువారు
మునిసిపాలిటీవారిని అడిగివారు. కర్నూలు పట్టణమున
సంగీత సభవారు నెట్లునకుండి ఒక ఘనపాటిగారిని పిలిపించి
చారికథాకాలక్షేపము చేయించిరి.

కల్వర్య:— ఈ పట్టణమున కల్వర్యులెట్లు జను
లకు బహు ఇబ్బందులు అయినవి. జన సామాన్యు
లకు వియ్యము కష్ట సాధ్యము. వారలకు
మాలిపోతేనేగాని నాలుగు విధులదాంబుల లభింపదు. వియ్య
మునకువోతే ఒకరోజులోగాని వియ్యము దొరకవు. కాబట్టి
మాలిపోయిన రోజు మూడులేదు. పుల్లవంతుల రామ
చంద్రయ్య.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథమాల

ప్రతిజ్ఞాపాలనము

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాలయొక్క ఇరవది రెండవ శ్రువమును "ప్రతిజ్ఞాపాలనము" నవల మాత్రాగ్రంథముగా చేసింది. అనేక కథనములనుండి భావనీయములు ఆంధ్ర వాఙ్మయ వృక్షపు వనలాభానికై వెంపొందించిన నీ గ్రంథ మాల రెండు సంవత్సరములనుండి కొన్ని కారణములవలన గానరావలసియు ఆంధ్రలోకమున కెక్కిన విచారణనకముగ నున్నది. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికిని ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథ మాల ప్రధాన పోషకులనగు శ్రీ కొవ్వూరి చంద్రారెడ్డిగారు అశాల మరణమువారి బహుమతి యందులకు కారణము. ఆంధ్రజాతీయ నెట్టి మన దృఢ మనస్సులను పోక కృత్రిమే కాధారతడి యందు టెంతయు సందర్భ యంతముగ లేదు. అనేకులు జమిందారులు, వర్తకులు, భూస్వాములు, ధనవంతులుగల మన ఆంధ్రజాతీయ నెట్టి మన దృఢములకు నిరంతర ప్రోత్సాహమును, సహాయమును చేయు కావ్యరసిధి చేర్చుచు టవలయును. ఒక్కజమిందారులు కల ముకొనిన యీవని జరుగవలెను. కాని కలముకొనుట ముత్రము కొరతకాదు. ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల చందాదారుల సంఖ్య మిగుల తృప్తికరముగానే యున్నది ప్రధాన పోషకులు లేరేమో కేవలము ప్రజలవై వాధారణమునందే గలిగిసంతమంతి చందాదారులు లేరని మనకు స్పష్టమగుచున్నది. ఆంధ్రభాషా సేవ చేయుటయందు దగ్గరస్థమున వహించియున్న యీగ్రంథ మాలకు లక్షల కొలది చందాదారులుంటు టిక్కడ నున్నది. ఆంధ్రజాతీయోత్సాహము కలుగుట కాంధ్రభాషయే సాధనము. అట్టి సాధనమును జేక శ్రేయోదాయకముగ నుండవలసియున్నది. ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథమాల వారిని చేర చెప్ప నవలయులేదు. వారి నవల ఆ ప్రజాతీయందంతట ను ఆంధ్రభాష యెడల నిలిచియును, అభినవేమును కలిగిం చినవలసిని నెప్పుడోచును. ఆంధ్రప్రదేశ్ నవలల భాషానిరీర నియును, అత్యున్నత స్వరూపకల్పిత నవలలును ముల్లరకు మనోరంజకములుగ నున్నవి. అట్టి గ్రంథమాలకు మరల నేడు రాజమహేంద్రవర ని వాసులగు మహారాజ శ్రీ అద్దేగల్లి లక్ష్మణ స్వామి గారి యు దాని భావములను, భాషాభివృద్ధి నవలలు పునరుద్ధరింప బడిన దని వినుట కెంతయు సంతసింపచున్నాము. వీరు ప్రధాన పోషకులుగ నుండి, కార్యాలయమును రాజమహేంద్రవరము నకు రప్పించి, భాషాసేవ యొనర్చుచు ఆంధ్రలోకముయొక్క ప్రజలను పాతు లగుచున్నాడు.

"ప్రతిజ్ఞాపాలనము" యొక అపరాధ పరిశోధక నవల. క గ్రామముయొద్దటి నవలలను వ్రాయుటయందగ్రస్థానమున హించి శ్రీ హంచుడి శత్రుగారి గ్రంథమున కిది ప్రత్యేక పాత్ర తీర్చుకవుల ఆ ప్రకరణము. శ్రీ వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు ముఖ్య పాత్రధారులు. ఆంధ్రవనవరచాయం దద్వితీయులని శేర గాంచినవారు. కావున వారివై లిగూర్చి వ్రాయుట సవక సరము. కథా సంధర్భము మిగుల రసవంతము గను మనోహరముగ నున్నది. గోవింద రాముని అవధానేష్వరక సామర్థ్యమును, రామకాంతుని సేవభక్తి నిర్వహణమును అత్యద్భుతములుగ నున్నవి. కృతాంతునిగుర్తం ద్రములు వాని వన్నాగములు మిగుల ఘోరములుగ నున్నవి. అయినను, పాత్రముల వర్తనము నమానవత్వమును పోలేను. సాధారణముగానే ప్రపంచమున జరుగు విషయములకంటె నీ నవలయందలి పాత్రములు నెక్కుడుగ జేయలేదు. ఎచ్చటను అసంభవ కార్యములు సంభవము లని గ్రంథకర్త తెలుపలేదు. ఈ రీతి గ మానవ జీవితము లో సంబంధము గలిగించియు, తన పాత్రములను ఆదర్శపీఠమునుండి దింప వుండుటయే నవలాకర్త ప్రతిభను చెప్పుక చెప్పుచున్నది. అన జనర వర్ణనలేవు. కేవలపోషణము మిగుల సందర్భముగను సమాచితముగను చేయబడినది. ప్రథమమునందే చిత్రకర కును పాత్రకుల ముఖములు ముఖములు ఆదిత్యులను చూసే యందును, సర్వవిధముల యీగ్రంథము ఆమోదదాయకముగ నున్నది. నుండు శ్రీవేంకటపార్వతీశ్వర విరచితమగు క్యామలయన స్వరూపం కల్పిత నవలప్రయోగపడును. వీరు ఆంధ్రజాతీయ ప్రతిభను, ఆశయములను, ఆంధ్రుల నాగరికమును, నెల్లడించును, ఆంధ్రజాతీయ నూతనోజ్జ్వలము నొసంగవల స్వరూపం కల్పితనవలలనుగూడ ప్రచురింతు రనివిశ్వసించుచున్నాము.

ఆనిబిసెంటుగారి యువన్యాసము.

చెన్నై ప్రసిద్ధి కాశీ నగరమునకు వెళ్లుచున్న బిసెంటుగారు 22-వ తేదీని కలకత్తా నగరమున కేగి కాటి మధ్యాహ్నము స్నానముకాలమునందు సంస్కరణములచట్ట మునుగూర్చి యుపన్యసింపిరి. సంస్కరణముల చట్టము అమ గ్రము, అసంక్లిష్ట కరము అకాభంగకర మనువారిలో నేకీ భవిష్యకాల నని మిరతగుడుతు. మాంటు ఫర్లు నివేదికమును వెతుక నిరసింపిరి. యిప్పటికిని నిరసింపెదను. ఈ చట్టమున కును ఆ నివేదికమునకును చాలమార్పు గలదు. అని నడిచి బిసెంటుగారు విభేదములను వివరింపిరి. నేను అన్ని విషయములందును సింహా శ్రువుగారిలో నేకీభవింప కాలము గాని సంస్కరణముల విషయమున పార్లమెంటు మంత్రివర్గమునకు సంధిసభ విషయమున యూరోపు సందును వారు గొప్పసేవ చేసిరి. అట్టిస్థితి నొక భారతీయుడు ను తన కావ్యములను సమర్థతతో నిర్వహించుటయేగా అన్నిజాతులవారి మన్ననకు గూడ పాత్రు డయ్యెనుటయే భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హులనుటకు ప్రబల నిదర్శనము. ఇందులకు మిరంగీకరించినను మానవ సరే ఇది ఆత్రుతలే విషయము. అభినవేషముల కియ్యబడిన చట్ట ములకు మన కియ్యబడిన చట్టమును పోల్చి చూచిన భేద మేమి యును కనబడదు. అభినవేషములలోగూడ మొదట ప్రతినిధి సభలు ముత్రమే యుండెనుగాని కావ్యకాలమున ప్రభుత్వము లేదు క్రమక్రమముగ నడిచిపోయినది. అంగ్లేయులకు చట్టములను చేయుటయందు గల అలవాటు అమలము మైసది గాదు. వారు స్పష్టముగా చెప్పి యిచ్చును. అవకాశములకు కలిగింపి అధికారమును తమచేత నుంచుకొందురని వాని నుపయోగింతురు. క్రమముగ నది అంతరించును. ఈ చట్టములను రాష్ట్రము యిండియా ద్వారతములందు ముఖ్య మంచి అధికారము లభించినది. నిరంకుశాధికార ముండవలె నని నివేదికయందుండెను. చట్టమునందీ తీసివేయబడినది. చట్టమునందు శి కానన సభయందు నియోజి సభ్యులు సంఖ్యయు 1-2 సభల యందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్యయు హెచ్చు గానున్నవి. వీని నుల నిరంకుశత్వమునకు దారిలేదు. ఇందువైఫల్యము కలిగిన పో నది స్వతంత్ర్యమును గాన ముక్తభక్తి స్వరూపముల నుని దించుట కనవశ్యతలేను. మనభక్తిలే ప్రజలకునమృతము గాని చట్టములను చేసిన ముమే వారి మందలింపు వారము. గాజుప్రతినిధి కార్యనిర్వాహకసభలో ముగ్గురు భారతీయసభ్యు లుండిన చాలు నని సర్వోంక కరగా యరు గాని సంయోగ సంఘము వారి ఏయట ను డిరి. ఆసభలో ముగ్గురు భారతీయు లుండును. నేనొక్కడే కే చాలమనేసితి. నాకుతోడు మరెవ్వరున్ను పూర్తిగా పనిచేయుదునని శంకరు నాముకగా నుడిపి. కఠినకావ్యముల ను చేయు సభికారము గర్హము జనములకు కలదనుచునే ఆతడు మొదల కానన సభ వారి అనుయతి బడయునలెను. వారును మరొకరేని వున్న తిసభ వారిననుగవలెను. వారును తిరస్కరించిన కార్యనిర్వాహక సంఘమువారిని కోరవలెను వారుగూడ సంగీ కరింతున్న అవలెనేమిలేను. వారంగీకరించిన పార్లమెంటు వాకికిగిన కారణములతో తెలుపులెను ఆచన సంయోగసంఘము వారిలోంచివెదరు. పిమ్మట రెండు పార్లమెంటులభ ల వారంగీకరించుట కన్యముగాన కఠినకావ్యముల సాగవు గాన నిరంకుశాధికార ముండరించినది. మనకు నిజమగు సభికారము లభించినది. మనకు అధికారి కారముగూడ కలిగినది. దీనినిగూర్చి చట్టమునందు లేదను సంశయ ముక్కలేదు. అదిచట్టము లోనుండదు. రాష్ట్రములో సంపూర్ణ స్వతంత్రపాలనము లభించియే యున్నది. నియోజకులు నియంతులు అధికారమును తెలిసి కొనవలెను. కాననసభ్యులకు నియోజించువాడు ప్రజలు గాననే రాష్ట్రీయ శ్రువుత్వము క్రమక్రమభక్తియునే నేటిది. మనము గ్రామపరిపాలనమునకు పంచాయతీల నేర్పరుపవలెను. నలుడివిజను, సంఘములకును మండలసంఘములకును సభ్యులను నియోజించవలెను. విద్యా కార్యచట్టములను గూర్చి ఆలోచించవలెను. కాననసభలో కార్యక్రమమును నిర్దించుటకే ప్రతిబలూనినవారిని నియోజింపగూడదు. ఈ చట్ట మింతవరకు అమలము. దీనికోరకు నేను చాల పనిచేసినదానను. నాకది సంకల్పితకరమని తోచుచున్న నేఁలు నుడువుదానగాను.

మా. భూస్మిగారు:—వీరు యీ నెల 14-వ తేదీని మా క్షేప్రముండి బయలుదేరిరి. ఇండియాకు వచ్చుచున్నారు.

గౌ. బి.ఎ. శర్మగారి ఉపన్యాసము

గౌరవరము మదరాసు మహాజనసభావత్తుయన, గౌ. బి. యె. శర్మగారు, అమృతసరము కాంగ్రెసు గురించియు, అధిక విషయ మనుసరించియు నుపన్యసింపియుండిరి. కాంగ్రెసు మహాసభ మిగుల ఆదరణీయమనియు, నిరసింపక, బలపరచుటయే యుభయ విధియనియు నెక్కి వక్కానించి. మహాసభా ఆదర్శముగా, దేశీయుల తేమలాభములు. దాని తీర్మానములే ప్రజల రాజకీయందోషము కట్టుబాట్లు. అట్టితీర్మానములకు విధానము కేవలము ఆ సంకల్ప ప్రకరము, చాలనిది, ఆకారంగము, అని ప్రభవలవిన కాంగ్రెసు తీర్మానమును గౌ. శర్మగారు కారణము క్షమగ నెబ్బాసరి. అయినను లభించినచట్టమును వీలె సం తరకు వినియోగించుటయందు శక్తికంపనలేక పాటుకడ కలయునని కోరిరి. అంతియకాక, నూతనరాజకీయ చట్టమును అమలులో తెట్టుటకున, జనుప్రదముగా నడుపుటకున, దేశీయులయొక్క సాయము, అనుకూలము, ముఖ్యపరమనియు నుడిపిరి. గౌ. శర్మగారి మొదట అభిప్రాయము మెచ్చదగి యున్నది. శుభసూచకమనియు చెప్పవచ్చును.

వాని రెండవ అభిప్రాయము విమర్శనాంశము. ప్రజలకు శుభ మొనగుటకై రాజకీయ చట్టములు వారికి ప్రేమానుభవము కావా? అట్టివాటిని గుర్తెగుకాలరా? వైవెచ్చునవల సాయమొందుట? వీరి సాయముగాని అసహాయముగాని అనుకూలముగాని, శ్రద్ధికుకూలముగాని వారతమువారి కెంతటి విలువ?

శ్రీపార్వభాషామధుగాని, ఇండియా కార్యదర్శిగాని, గౌ. శర్మగారు గాని కోరవలసింది ఇండియా శ్రువుత్వముయొక్క ము నిలిచి సర్వీసుయొక్కము సాయము, అనుకూలతగాని, జేయబడి గాదు.

రెండవది, రాజుప్రతినిధిని, వారి పరిపాలనమును సమర్థియును గౌ. శర్మగారి సంగీత వాదము ననుసరింపే వాని లిల్ కానము, ఇదెమ్మిటి కానములనంటి కానములు కాన న ప్రక్రియలో యున్నంతకాలము, వారి కరిపాలనము కళంక రహితము కానేరదు.

మూడవ అంశము. మహాత్మాగాంధీ గారిచే మొదలిడిన ఘనవిషయము హిందీ ఉద్యమమును గౌరవనీయులు బుడిచిరి. కడచిన అమృతసర కాంగ్రెసు మహాసభయందు హిందీభాష రానివారి అనుభవరత్నయై యుండెననియు, అందులకు దేశీయులందరు జోక్యము కలుగ చేసికొనుటకు ముందుముందున్న భమనియు కావున ఆంగ్లేయభాషయే దేశీయభాషగా నుండ గోరి. విదేశభాషయగు ఆంగ్లేయము స్వతేభాష యొన్నిటికీ కానేరదు. అన్యభాషకము. ఈ దేశీయలో, నూటయేబది వత్సరములనుండి మానావిద్య గలభువనుండెదన, నిద్రకథ్య సింపినవారు మహాత్మాగాంధీ ఆదర్శకు ముత్రమే కనబడుచు న్నారు. ఇట్టిస్థితిలో ఆంగ్లేయవిద్య శత్రుమంతట వ్యాపింపజేయబడుట కేలము వెట్టితనము. హిందీభాష దేశీయభాష, భాగత భూమిలో హిందీ మాట్లాడునా రెక్కడు. ఉత్తరహిందూసావన మొత్తముమీద. అశాల గోపాలము హిందీ మాట్లాడునాన మిగిలిన వారికి నుభిధుగా అలవడు ను. ఇట్టిభాష దేశీయంతట వ్యాపింపజేసి, భాషాభివృద్ధి నులభసాధ్యముగాని, ఆంగ్లేయభాషను చేయ నందుట కేవలము అసహజము—మల్లాది. శ్రీహనుకాశ్రీ.

అలీ సోదరులవిధి:—ఈవిధి వరములే ముఖ్యత గల యేర్పాటు లొనరించుటకై యీ నెల 25 తేదీ ఆవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు తిరువల్లికేటి బీదివద్ద పోలవరసభ జరుగును. ఎల్లరును దయచేతు భాగ్యతులు:—ఎన్. కన్యూరంగఅయ్యంగారు, ఎ. రంగస్వామయ్యంగారు, మా లాన అబ్దులు నుభాను, మహమ్మదు నూసా సీటు, ఎన్. అబ్దుల్ హక్ము, టి. ఎమ్. కృష్ణస్వామయ్య, సి. రాజ గోపాలాచారి, ఎన్. సత్యమూర్తి, జి. వెంకటరంగమునాయుడు మహమ్మదు యస్సేరు సిద్దిక్, నయ్యును అబ్దుల్ ఖాదరు, సయ్యునుమాదరు, టి. అదివారాజుని కెట్టి, పాదుల్లాబాషా సాహెబు, ఎన్. అనంత రాయయ్య, ని వెంకటేశ్వర్లు, ఎ. ఆర్. దొరస్వామయ్యంగారు, సి. రాజయ్య, ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు.

మొట్టివారె:—మొట్టివారె విషయమై చట్టము చేయుట నని బొంబాయి కాంగ్రెసేవను వారు కోరవలసి వారికి వరలభాసిరి.

15-వ సెయోగి మహాజనసభ అమలాపురము

అయ్యది, 14 వ సెయోగి మహాజనసభయందు బ్రహ్మశ్రీ. అయ్యగారి కనకేశ్వరశర్మగారు గోదావరి జిల్లా రాజ్ కోట జిల్లానుండి 15 వ సభ జరుపుటకు ఆహ్వానము చేసియుండిరి. రాజ్ కోటకు అమలాపురమునందు సభను నిర్వహించుటకు సాకార్య భావనకై ఉండినందున ఇదివరకు (28-12-19) తేదీగల యే త్రయ ప్రకారము ప్రకటనలును ఉద్దేశపాండితీ విశేషమును న్యాయవాదులును అగు బ్రహ్మశ్రీ పాలెపు వెంకట నూర్యగోపాలకంటులు, నేడునూరు శ్రీమగిరిరావుకంటులు, మంత్రిగ్రంథ కనుబట్టియ్యవంటులవారు, మాదిరాజు నుబ్బి రాయుడుగారు మొదలగు సెయోగిపుంగవులు సభను ఆహ్వానించి యుండిరి. కారణాంతరముచేత వారి ఆహ్వానము ప్రకారము సభజరిగియుండలేదు. ప్రస్తుతపు తేదీన ప్రతి నాంతులవారు సభకు విచ్చేయువారలకు ఆయ్య భోజన ఖర్చుతో బియ్యము ఖర్చులయు శేనోక్తదేవ భరించెదనను ఒయే గాక గౌరవకార్యదర్శి మొదలగు వారల నివసించుటకు తమ గృహము నిచ్చుటయు, సభకు వదిలివెళ్లరాని యేర్పాట్లన్నియు శేను కేయించెదనని కుతూహలముతో నాతో 5-1-20 తేదీయందు వాగ్దానమొనర్చియుండు, రాజ్ కోట లూకా పొంగుమిల్లు గామనివాసులు, సరదాస్మిత పూర్వ భాషియు, సహజరిరిరిరి కోటలగు బ్రహ్మశ్రీ కస్తూరి రఘుపతి శర్మగారు అమలాపురమునందు సభజరుపుటకు ఆహ్వానించుచు సభకు అన్ని విధముల పనులకు తప్పక సహాయము చేయుమని చెప్పియుండిరి. ఈయనాహ్వానముఖ్య కారణములను బట్టి 15 వ సెయోగి మహాసభను 1920 సంవత్సరం జూన్ నెలయందు అమలాపురమునందే నుపుటకు నిర్ణయించడమైనది. స్వాగత సమితి వస్తే రా యేర్పాట్లు క్రిందనెలలో ప్రారంభమగును. తత్కాలభయములో దివ్యపాండితీకి రాక కార్యపరమగు వారందరు తగు ప్రార్థనా మియగలవలకు ప్రార్థింతులు.

శ్రీ బ్రహ్మశ్రీ కోటిశర్మశర్మ.

సెయోగి మహాజనసభ గౌరవ క్రధాన కార్యదర్శి

గోదావరి మండల ఎలిమెంటరీ స్కూలు

ఉపాధ్యాయులకు హెచ్చరిక

అయ్యది, ఉపాధ్యాయ పోదరులారా! బోధనామూలక ఉపాధ్యాయులందరకు, యిప్పటి కాలస్థితుల ననుసరించి చూడగా బోధనావిద్యు జీతములు ఒక మనిషికి నను పూర్తి యైన ఆధారము కలగజేయుట లేదని మనందరకును అనుభవ ములవలన తెలియుచున్నది. మనజీతములు క్రమక్రమముగా కొంచెము కొంచెము కృత్రిమమునను యిప్పటికిని అర్హతముగానే యున్నది. యితరభారములు లేక యీ కృత్రిమ చక్కగానే చేసికొని దాదాపుదాదాము పోషించుకొనుటకు తగిన ఉపాధి కలగలేదని మేము చెప్పకపోలేదు గదా! యీ కాలములో ఎవరి విషయములో వారు విగ్రహ మొరలిడినగాని ఉపాధిని కలగజేయువారరుదు. గనుక మన ఎలిమెంటరీ స్కూలు మాస్టర్ల విషయమై మనము కనుగొని ఒక సరళముగాకూడి మనయొక్క కష్టముఖములను అధికారులకు తెల్లడియిచ్చుట మిక్కిలి యవసరమని మాకు తోచుచున్నది. ఇదియుగాక మాతన ఏర్పాటుల ప్రకారము యెరి మెంటరీ ఎడ్యుకేషను యావత్తును స్వతః పరిపాలకత్రింద వచ్చుచున్నట్లును, అందులో అనేక మార్పులు కలుగునట్లును తెలియజేయుచున్నది గనుక యీ సమయమున మనయొక్క కష్టముఖములను మన తోటలను మన ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయుటకు మిక్కిలి యవశ్యకమని మాకు తోచి ఈ లేఖ వ్రాయడమైనది. మనము ఈ సమయమున ఒక సంఘముగా యేర్పడి మనయొక్క కష్టముఖములను కాపలిన కోరికలను సంఘాధ్యక్షుని మూలమున తెలియజేరుకొనుట ఉత్తమమర్గమని తలచుచున్నాము. కనుక ఈ ఉద్దేశమునకు ఉపాధ్యాయులందరును యానకొని మిమి ఉపాధ్యాయ సంఘములలో తెల్లడిపరచి ఈ దిస్ట్రిక్టులోని యుపాధ్యాయులందరము నొకచోట కూడునట్లు తగిన యేర్పాటులు చేయవలెనని కోరుచున్నాము. దీనికి జరుగవలసిన పనులేవనగా ముందు దిస్ట్రిక్టులోని ఉపాధ్యాయ సంఘపు సెక్రటరీ లందరును అందు మరికొందరు ముఖ్యమైన ఉపాధ్యాయులను ఒక స్థలమందుకూడి మిటింగు చేసి తరువాత అందరనువచ్చుటకు తగిన యేర్పాటులు చేసికొనవలసి యున్నది. గనుక యీ గోదావరి జిల్లాలోని ఉపాధ్యాయ సంఘపు సెక్రటరీ లందరును వారివారి నెంటులలోని ముఖ్యమైన మరికొందరు

ఉపాధ్యాయులను నెంటులలోనిది 81-1-1920 వ సంవత్సరం తేది కనివారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు రాజ్ కోట యిప్పటి కేటలోనున్న బార్ని యెరిమెంటరీ స్కూలులో మన ముకూడి యిట్టి యేర్పాటులు చేసుకొనుటకు మేము కోరుచున్నాము. గాన తామందరును సదరు తేదీని వైఫల్యముకు విద్యేగలందులకు యందుమూలముగా కోరుచున్నాము ఈ సెక్రటరీలలో యెదనైనను ఆసమయమునకు రావలసియేదల వారిరెవును మరెరినైనను తంతగోరుచున్నాము.

సి. హెచ్. చిదంబరస్వామి

హెడ్ మాస్టర్ బోర్డు హయ్యరు ఎ. న్యూస్ గొల్లపూడి.

సి. హెచ్. సత్యనారాయణమూర్తి

హెడ్ మాస్టర్ బోర్డు ఎ. న్యూస్ (అయ్యవరాజు) కొత్తపల్లి

రాజ్ కోట

(స్వతంత్ర విశేషమునందుద్దమంది)

కాలమానము.

రాజ్ కోట, జనవరి 21.—కీరకాలము బాగుగా కన కింపినది. రాత్రియు ఎక్కడ వరివేయచున్నది. దాకవాలు స్పష్టముగా కనిపించుచున్నది. తేలిపోట్ల వైపును చల్లుట, పోడి మొదలగునవి యూదులు జరుగుచున్నది. కాని వానికి పుత గువట్టి నశించుచున్నట్లు రయితులు చెప్పిచున్నారు.

కరవు.

కరవుబాధ ఎక్కడికట్టనే యున్నది. భాస్కరుభర అను వీసము హెచ్చుచున్నది. భాస్కరునకు, కొబ్బరికాయ తును మంచి ధర వచ్చియుండ బట్టిగాని రయితు లీపాటికమాడి పోయియుండును.

వ్యాధులు.

మాతలూకలో అంటువ్యాధులు స్థావర శుర్పరచు కొని యున్నది. చా. గ్రామములలో వసూడికలు అున్నది. ఒకటిరెండుచోట్ల కలరాకూడ చున్నట్లు వినికిడి. వీనినాపుట కాకోగోష్ఠ్యగంధులు తగిన శ్రద్ధ తీసికొని ప్రార్థింతులు.

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు.

మా గుడిమెక్కక్క ఫి గాల్గరపుక రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు మొదలుగా నుండుటకు కంటేటి వెంకటరాజుగారు (అంతర్వేదిపాలెం) అల్లూ) నూర్యవారాయణ రాజుగారు (చింతలపల్లి) రందరాజు సరసింపారాజుగారు శఖి నేటికల్లి అదరాల వారాయణస్వామిగారు కేవలం అవతార క్యాండి డేట్లుగా నిలబడినారు. ప్రజలు బాగుగా యోజించి కొరతలు తీర్చుటకు సహాయమువారి నే యెప్పుకొనుట భావ్యము.

జిల్లాబోర్డు.

ఈ నెల 21-వ తేదీని అంతర్వేదిలో జరుగబోవు జిల్లా బోర్డు మిటింగునకు వెసిడెంటుగారు దయచేయుదురు. ఆ తేదీని మా గుడిమెక్క ఫి గాల్గవారు ఒక డిప్యూటీ సెక్రటరీ రావులు చేయుచున్నారు. వారి మరపులను సానుభూతితో తిలకించుటకు జిల్లాబోర్డు వెసిడెంటుగారిని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుని మరణము.— ఆయుర్వేద పారిశులగు దూర్యానుల కంకరయ్యగారు జనవరి 18 వ తేది రాత్రి 2 గంట 30 నిమిషములకు ఉత్తరాక్షయ ప్రదేశ మహా పుణ్యకాలమునందు పరమశవనమొందిరి. వీరిది అనకాపల్లి నివాసము. వీరి పూర్వీకులెన్ని యోగములనుండి ఆయుర్వేద విశిష్టముగ నుండి కేలకొంది వీరులకు ధర్మముగ విశ్వ చేయుచు కోగుల బాధలను బాపుచుండిరి. కంకరయ్యగారు బాల్యమునందే వైద్యము నభ్యసించి విశేష వైపుణ్యమును కను పరుచుచుండిరి. వీరు ధర్మవైద్యులని విఖ్యాతిపొందిరి. రోగము తుమరదని నిరాశచేసికొనిన గడదు రోగములను కూడ వీరు అతలీలగ వదల్చి వారిబాధలను మాన్చి పుణ్యము కట్టుకొను చుండిరి. వా ర్థిక్యములో నుండినప్పుడు కూడ వీరు స్వయముగ ఔషధములను తయారుచేయుచు కలితీలని మందులను వాడుక చేయుచుండిరి. వీరుకోగులకు కల్పకృతముగ నుండిన వీరి మరణము ఆయుర్వేద ప్రపంచమునకు నష్టప్రదముగ నుం డకమానదు. వీరిమూలముల తండ్రిగారి వృత్తికి యవలంబించి వీరులకు తక్కువ కలగజేయుచున్నార. వీరి యాత్మకు మరమే క్షయదుకాంతిని ఆనందమును కలగజేయు గాక!

ఒకవిశేషము.

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

నిన్నటిదినం జరిగిన మునిసిపల్ ఎన్నికల ఫలితము ఈ క్రింద క్రమరీతియందున్నాము,

1 వ డివిజన్

ఆర్. యం. భనూల్ మొదలిగారు	448 వోట్లు
యం. బి. బాధుగారు	30 వోట్లు
సి. ఆనంతవారాయణ అశ్వర్థి గారు	94 వోట్లు
చెల్లకగనిది	24 వోట్లు

మొత్తము 596

2 వ డివిజన్

సి. సి. రామస్వామయ్యగారు	
క్రమ్యర్థ లెక్కలతర	
20 వ డివిజన్	
రావుబహదర టి. రంగారావుగారు	602 వోట్లు
టి. నుందరరావు నామదుగారు	251 వోట్లు
చెల్లకగనిది	82 వోట్లు

మొత్తము 885 వోట్లు

ఎ. బి. బ్రాహ్మ, లెఫ్టి నెంటు కలనల్. దబ్బు, జె. బా శ్వక్ గార్లు, మద్రాసు ఫోబర్ ఆఫ్ కామర్సు పక్షమున కాంస్పలేషన్ సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

ప్రాటుగాంకేను:— ఈ కేసులో రికార్డుకు మేజిస్ట్రేటు భద్రముగా నుంచడగిన అవకాశరగము కలిగియుండున మరల చకపడకొన బడె. ప్రాటుగాం, మేజిస్ట్రేటు నైని కంపెను మోపిరిగాని దానిని సమర్థించలేదు. అట్టినిదను మాత్రు ట అనుతిరము. అరికార్డులో ముఖ్యముగా నుంచుకొన వలసిన దానిని మాక్రమించుకొని తక్కినవానిని వెంటనే యిప్పిచేయ వలె నని కలకత్తా హైకోర్టువాడు 22-వ తేదీని తీర్మానించిరి.

4-10-19 క. వానరమున క్రమబంధు విభానవాల్మీ గావించుటకును, భామభివృద్ధి చేయుటకును బాటుపడ నిశ్చ యించి ఉత్సాహముతో శ్రీరామ బాలభక్త సమాజమున పేర గ్రంథాలయముండు కడపమండలము రాజంపేట తాలూకా కొండ్లొపల్లి గ్రామమున వెత్విడిన.

వేలంజేరి గ్రామముయందు శ్రీకృష్ణునియ భాండా గారమునకు మ. రా. శ్రీ. బి. నానుస్వామి నాయుడు, బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు వమ్మలించినందు లకును, మ. రా. రా. శ్రీ. డి. చూసరత్నం నాయుడుగారు ఉ పాధ్యక్షులుగా నుండుటకును ఒక్కొక్కొందలకుగ్రాధాల యువకులను యభివందనము లర్పించుచున్నాడను-డి చూసి కన్నులు.

విద్యావివోదిన పుస్తకభాండాగారము, కేక్కుకుర్రు అ మలాపురం తాలూకా:—మా గ్రామమున 1-1-1920 తేదీని కలా భివృద్ధి సమాజము వారిచే విద్యావివోదినము నాయులను నెం పుస్తకభాండాగారము నెలకొల్పబడి భామభిమానులచే నుమారు 500 పుస్తకములతో వ్యాకరణము శేషులగుచున్నది. భామభిమానులెల్లరును మాయద్వయమునకు వారివారి కక్రికొ లదిగా సహాయమునంది మాత్రుక భాండాగారమును దిన దిన ప్రవర్ధమానంబులు లొనించెదరని నమ్మియున్నవాడె. —మేమ సోమయాజులదగ్గయ్యకాశ్రీ.

దానము:— రాజ్ కోట తాలూకాలోని మోరియందలి క్రీస్తర్వేయ కృపాప్రదర్శిత సజ్జన మ్యాదిన హిందూనాటక సమాజమువారు 14-వ తేది బుధవారమురాత్రి చింతావీధిప్ర కరణిగారి ఇంద్రాజ్యవాసమును 15-వ తేది గురువారము రాత్రి ఇచ్చాపురపు యజ్ఞ వారాయణ కవిగారి రసపుత్రవిజయ మును కడపించి, మొత్తమువచ్చిన సొమ్ముతో ఖర్చులపోస సగము అంతర్వేదిలో పెట్టబడు తేవాంగ సక్రమనకును, గగము శ్రీవీరేశలింగ పుస్తకభాండాగారమునకు నెనంగి రని తెలియ జేయుటకు మిక్కిలి సంకోషించు చున్నాను—ఒకవిశేషము.

అసంతృప్తం ఘటాఫీసు:— ఈ గ్రామము మూడవ ర్ డెవిజిట్ కర్మనెంటు ఫండు లిమిటెడ్కుంపెని కెక్రిటరి గారుకు మ. గా. డి. హొన్నప్పకెట్టిగారివై బాలభారతి ప్రావైబరుగారు ఏ. పి. కవిగాకెల్ల ఆరోపించడదిన క్రిమి సర్వేరము యీనెల 20వ తేదీన రిట్టిమేజిస్ట్రేటు గారివల్ల వీరు కంపెంటుచేసి వుండే ఇంకియోకంపెనియ ఆస్తులొందు 85 వ కేసుక్రకారం నేరము కాదని తోసివేయబడినది.

World's News.

REUTER'S AGENCY.

England

Davis Cup Competition. The Play Described.

LONDON, January 16.

Mr. Sydney Lowe's opposition to Patterson in the first match of the Davis Cup was the finest game any Englishman has given to the Australian since Dawson won the Coverd Court Championship last year against Patterson. Despite appearances judged from the score, it was a very keen struggle throughout. Mr. Lowe in the first set led 3-1, and after losing the next three games reached four all but lost the set. The Australian's victory was mainly due to the perplexing manner in which he mixed up drives and chopped dropshots.

Kingacote's defeat of Anderson, who is a youthful contemporary of Patterson, was striking and decisive. The victor compelled the loser play on the defensive throughout by making deep drives to the wing and never missing an opportunity of getting to the net.

Suggested Contemplation of Another War. Ultra.

LONDON, January 17.

The "Daily Chronicle" says that although the Eastern situation is disquieting there is no truth in the suggestion that another war is contemplated. Whatever measures are decided upon will be defensive including probably the concerted action by the Allies to protect Persia and the new Republics, and possibly military measures to frustrate the efforts of the Bolsheviks to effect a junction with the Turks.

Wool Profiteering. Publication of Report Pasted.

LONDON, January 20.

A meeting of the Standing Committee on Trade today passed a unanimous motion in favour of publication of the Report on wool profiteering, but is awaiting the decision of the Board of Trade in this connection. Meanwhile, owing to the threat of the Labour Members of the Committee to suspend the work until the publication of the Committee to-day resolved that publication of any partial or revised Reports would be wholly unsatisfactory, and pressing for a prompt publication of the Report as submitted to the Board of Trade.

Demand for Withdrawal of Government Control.

LONDON, January 21.

At a quarterly Meeting of the Association of the British Chambers of Commerce it was announced that the Congress of Chambers of Commerce of the Empire which was postponed from 1915 would take place in Toronto on September 7th. The motion demanding the withdrawal of all government control was passed unanimously, also a resolution, urging the government to take steps without delay to advance by every means in its power cotton-growing in the Empire.

Commercial Aerial Communication.

Speaking at a luncheon under the auspices of the Association of the British Chambers of Commerce, Mr. Holt Thomas, referring to the Commercial Aerial Communication, quoted Mr. Fisher's dictum that the Fleet could be sunk by torpedoes from aircraft. He asserted that this was actually proved within the last few months, when in a certain port every torpedo hit its mark, and no aircraft was estimated to have been hit. The speaker emphasised that aircraft was of primary importance, adding that from a commercial point of view, if the load of four hundred pounds per day of the First Class Mail Matter could be guaranteed, it could be carried to Paris at four shillings per pound, working out at just over a penny per letter or load of eight hundred pounds at half-penny. The speaker was certain that Australia could be brought within five days of London, flying night and day at hundred miles an hour. Taking the cost of London to Paris at half-penny, the cost of letter from London to Australia in four days would be about two shillings, and routes would also serve France, Italy, Egypt, Mesopotamia, India, etcetera.

Aerial Mail Between Cairo and Karachi.

The establishment of Aerial Mail between Cairo and Karachi would save eight days on Indian Mail, extra postage with guaranteed load being a few pence.

Mr. Lloyd George's Birthday Message.

LONDON, January 17.

Mr. Lloyd George in a message on his birthday to "Daily Graphic" says that the tumult of human anger and unrest is settling down to assured peace.

Relations Between United States and Great Britain.

LONDON, January 21.

At Pilgrims, dinner at Savoy Hotel the Prince of Wales, replying to the toast, recalled his great welcome at America. The Chairman had said that he (The Prince) was domiciled in England. It would be more correct to say that he was domiciled in the British Empire. It was only a personal contact between the United States and Britain that was necessary to prevent misunderstanding between American Democracy and our own (applause). He believed that the personal contact between the British Empire and American Republic would solve all differences between the two peoples. The Chief Justice Mr. Reading said, they had had good fortune in having the Prince as their ambassador in America. He did not believe that anyone yet thoroughly appreciated the beneficial effects of that visit. The Prince

had in marked measure been able to convey to America the strength and democracy of the old country. Britain and United States had both advanced together, and were both animated by the same high ideals. As long as we honestly criticised such other, all was well.

Russia

Red Siberian Army under German General.

LONDON, January 16.

It is stated that the Red Siberian Army is led by German General Her Blucher, and that, furthermore, the German militarists attended the recent Military Conference in Moscow.

Ogirady-Litvinoff Negotiations Becoming more Difficult.

LONDON, January 17.

There are indications that negotiations between Ogirady and Litvinoff are becoming more difficult owing to the evident determination of the latter to extend the scope even to the question of external relations of the Soviet.

War Policy Against Soviet. Labourites' Disapproval.

LONDON, January 17.

Mr. Henderson has issued a letter to the Press intimating the intention of the Labourites to resist to the uttermost any policy involving war against Soviet to which Mr. Henderson refers as "unnecessary" and reckless military adventure masquerading as war of Defence.

Germany

Strike Riots on Rhine Bank.

LONDON, January 16.

Aix-La-Chapelle.—There were strike riots yesterday in the neutral zone opposite to the Belgian sector on the right bank of the Rhine. The strikers stormed the Town Hall of Hamborn, pillaged the food supplies and seized the arms of the Police. Riots and pillaging also occurred at Sterkrade and Toppel where the Military fired on the demonstrators, several Spartacists being killed and wounded and forty arrested. The strikers demand six-hour day, five, day-week and minimum wage of forty marks daily. The German Government, by permission of the Belgian authorities, has sent military reinforcement to the neutral zone.

Bavarian Premier's Assassin Condemned to Death.

LONDON, January 17.

Munich Court Area Valley has been sentenced to death for assassination of Mr. Kienes the Bavarian Premier in February last.

Ireland

Irish Home Rule.

Lord French Converted. Liberal Measure Foreshadowed.

LONDON, January 20.

The "Fall Mall Gazette's" correspondent in Dublin announces that Lord French has been converted to Home Rule and become convinced that the only method of dealing with Ireland is by conceding the fullest measure of autonomy consistent with Imperial supremacy. Lord French recognises that only two courses are possible, either Military rule or Self-Government, and has become convinced of the futility of the former.

The correspondent adds that these statements are made on high authority associated with the Irish administration and adds that Lord French favours the more comprehensive measure than that outlined by Mr. Lloyd George in Parliament in December and says that the latter's proposals when embodied as a bill, will be found more comprehensive than indicated in the speech.

The correspondent proceeds to deal with the Irish Municipal elections emphasising the supremacy gained by Sinn Fein which is now the party in power, adding that any Irish settlement must be arranged with Sinn Fein. He understands that one of the first actions of the Sinn Fein majority in the Dublin Corporation will be to repudiate the authority of the Local Government Board in connection with Municipal Administration.

Irish Municipal Elections.

LONDON, January 17.

The Irish Municipal elections in which Sinn Fein was very prominent have passed off in comparative quietness. The results are still undeclared but apparently the Sinn Feiners have not swept the Polls as was anticipated. The Election was based on proportional Representation.

Sinn Fein Club President's Arrest.

The most notable incident was the arrest of Daniel Doherty, President of Sinn Fein Club at Strabane while the votes were being counted.

Associated Press.

The situation in the mill area yesterday was quiet. Military trolleys are, however, patrolling some of the roads in the area.

About 700 men employed in the workshops of Messrs. Alcock Ashdown and Company, Mazagon (Bombay), ceased work yesterday. The partial oil tanks employees strike still continues.

The "Pioneer" understands that the Yellow Fever Committee which is to be appointed by the Government of India will include some of the leading medical experts in this country and will also have a small lay element.

Indian Telegrams.

ASSOCIATED PRESS.

Bombay

Royal Proclamation.

Further Remissions in Bombay.

BOMBAY, January 22.

In pursuance of the Royal Proclamation of clemency to political offenders His Excellency the Governor of Bombay in Council has been pleased to cancel all executive orders hitherto in force under the Defence of India Act, the Ingress into India Ordinance or other special or emergency Legislation involving restraints upon the liberties of British Indian subjects of His Majesty. Four persons convicted for offences against the State have been released. The Governor in Council has further been pleased to direct the immediate release of 72 out of 123 persons sentenced by the Commissioners appointed under the Defence of India Act to try offences in connection with the disturbances in Gujarat. Substantial reductions of sentences have been made in 13 other cases and all sentences of forfeiture of property have been remitted.

Cable Delays.

BOMBAY, January 22.

The following delays on full rate cables are notified.—Bombay to London 4 days, London to Bombay 5½ days.

Bengal

Mrs. Besant in Calcutta. Her Lecture on Reform Act.

CALCUTTA, January 22.

Mrs. Annie Besant, who arrived in Calcutta to-day from Madras on her way to Benares delivered a public lecture in the afternoon at the Star Theatre, the subject being "What does the Reform Act give us." She said that they were all aware that she did not agree with those who held that the Reform Act was inadequate, unsatisfactory and disappointing. True when the Montagu-Chelmsford report was published she said that it was unworthy for England to offer and unworthy of India to take. She was still prepared to adhere to that view. But they were now concerned not with the Montagu-Chelmsford report but with the act that had been passed now. She next pointed out the salient difference between the Montagu-Chelmsford report and the present Act.

Lord Sinha's Magnificent Work.

Referring to Lord Sinha she said that she and Lord Sinha did not always entirely agree. She thought the Lord Sinha had done magnificent work for India not only in the Parliament Cabinet but also in Europe in connection with the Peace Conference. For an Indian to hold his own under such conditions and to be looked upon as worthy to hold that position was a testimony that a man could govern himself, but whether they agreed or not was not relevant to the subject. She wanted to place before the audience some facts with regard to the new act and asked them to compare their act with the act that was given to the British colonies and said that the spirit was similar. There was a period in the colonies when they had representative institutions without responsible government, but step by step the representative institutions became responsible government. They would find a clear resemblance between the colonial acts and the Indian Reform Act. The habits of the English nation of making laws was not very convenient. They did not give things outright in plain language. They would open up possibilities and they would always reserve powers which would scarcely be used and would gradually disappear. They must realise that the present act had given considerable power both in the provincial and in the central Government. The Montagu-Chelmsford Report said that the machinery of autocracy must be preserved but in the present act they did not find that machinery. In the present constitution they had an elective majority in the Legislative Council and both in the 2nd and 1st Chamber they had a popular majority. With these the autocracy was powerless, but even if that failed it was their own failure and they could not blame the form of Government. If their own members were to pass a measure against their wishes it was they who were to control them. Three of the members of the Governor General's Executive Council would be Indian. Sir Banker Nair told the Joint Committee that he would be satisfied if 3 Indian members were given. He said that single handed he had done much and if he had 2 more comrades he would have carried almost all he desired. They were naturally suspicious of the power given to the Governor General to pass emergency measures but if the Governor General wanted to pass a coercive measure he would have first of all to get it through the legislature. If he failed there he had to try the Council of State. If he failed there even he had to go through the Executive Council. But if he failed there he could not get it. But if in spite of all that he got through the Executive Council he could not set on it, he must submit it to Parliament and must submit his reasons for this strange procedure to a standing committee of both the Houses. Then it must pass through both the Houses of Parliament which as they were aware were against coercive legislation. Thus India was in the same position as England. With those two mill stones grinding above and below coercive measures would be impossible. To-day they had got power, real power and the power of autocracy was broken.

Fiscal Autonomy.

Coming to estimates which must come before both the chambers she said that they had got the fiscal autonomy. On this point they were unanimous and they had got it by the establishment of convention which though might not be satisfactory as a source of the revenue but such was the case in all self governing dominions where they fixed their fiscal policy except as India had done. Coming to provincial assemblies she said that if Indians realise their powers under this new act complete provincial autonomy was in sight. It was necessary then that the electorate should learn their power. Everything depends

on it. It was the people who would make the Council. That was why she said that the Provincial Government had become their national Government. India was fit for self-government now and in the next ten months they would have to put a definite scheme of local self-government with the management of their village affairs on panchayat system. Then they would have sub-divisional and district Councils elected. Then there was the education bill and the labour legislation which they would have to consider. She however asked her hearers to think gravely the idea of sending a man into the Council who would go there only to obstruct legislation. Realising the difficulty on the way of the passage of the Bill through Parliament she felt that this act was a substantial step towards the goal of Home Rule. She had fought for it when it was unpopular and told her hearers that unless she thought that it was really a first step towards Home Rule she would not have supported it.

Preventive Measures.

Note by the Health Officer, Calcutta.

Calcutta, January 22.

The Health Officer of the Calcutta Corporation in a Note on preventive measures adopted in dealing with the present epidemic of small-pox says:—The epidemic in Calcutta tend to recur at intervals of four or five years. It is going to be a severe one quite as bad as the outbreak of 1915 if not worse. In 1915 there were 10,000 cases and 2,500 deaths. If this epidemic assumes similar proportions in addition to thousands of cases there will be from 50,000 to 100,000 contacts. As only a small percentage of cases are treated in hospitals it will be impossible to avoid being exposed to infection and if one is susceptible he will contract small pox. Vaccination and revaccination alone will protect the people. Vigorous vaccination has been started on well organised basis and special arrangements are being made for the vaccination of University students and school children. The Health Officer then refers to provisions made for extra hospital accommodations and convalescent homes and concludes:—A large supply of medicated oil has been prepared and are being distributed free of charge. The use of this preparation tends to lessen the spread of infection amongst the cases treated at home. It is not being used as freely as it ought to be.

Calcutta Munitions Case.

Council's Arguments.

Calcutta, January 22.

At the High Court to-day Justices Choudhri and Newbould disposed of the rule issued on behalf of Mr. I. R. Pratt calling on the Chief Presidency Magistrate to show cause why Mr. Pratt's books which were in court in connection with the enquiry regarding Munitions Board charges should not be returned to him. Mr. Justice Choudhri in discharging the rule said that there were materials before the Magistrate upon which the order to make over the books to the court was properly made and that in the circumstances of the case the books which were taken charge of ought to be in charge of the Magistrate. Referring to the allegations made in Mr. Pratt's application against the Magistrate, His Lordship observed that they ought never to have been made. It was merely a charge upon a belief and the grounds for such belief were not stated and His Lordship was strongly of opinion that a charge of that character should not have been introduced in an application of this nature. It seemed that the learned Counsel for Mr. Pratt, was misled by the facts being stated in that way in the petition without carefully enquiring into them. His Lordship did not think that any case of "mala fides" had been made out against the Magistrate. His Lordship directed the Magistrate to have the enquiry made as quickly as possible in the presence of both sides and determine which of the books were necessary to be kept and only such books as might be urgently required for the purpose of the case ought to be kept and no more.

Godavary

Indian Sailing Shipowners.

Alarming Situation.

COOANADA, January 22,

The Indian Sailing Ship owners, Coonanada, Masulipatam, Jafna own about hundred vessels averaging 200 tons burthen. Large sums were invested in shipbuilding relying on the encouragement assured by the Munition Board communique of July 1918. Construction of new vessels continues. An alarming situation was created by withholding to them licenses for export of paddy and rice from Akyab to Ceylon ports, Rangoon. Timber merchants refuse charter or sell timber for loading in the sailing vessels owing to the alleged arrangements with steamship companies. The recent cyclone caused heavy loss to the ship owners. Competition with the steamers is insignificant since all the available sailing vessels can carry the thousand tons in two trips which one steamer does in 6 months. The Association solicited India Government's immediate intervention directing the grant of export licenses to sailing ships during the fair weather season otherwise heavy loss to owners is inevitable. The Association trust that the Government would give impartial consideration to save the owners from avoidable ruin.—(By wire.)

News in Brief.

Bombay, January 21.

A passerby who was seriously injured yesterday as the result of stone-throwing by mill strikers, died in the hospital to-day.

A Punjab Government Press "communiqué" states that His Honour the Lieutenant Governor has authorised the principals of colleges in Lahore to withdraw, as far as may be found feasible, all penalties imposed upon students for breach of discipline of which cognizance was taken by martial law authorities in May last.

The "Civil and Military Gazette" learns that the 17 up train on Sunday evening was delayed three hours owing to a bomb having been thrown into a carriage when near Pabbi. The two lady occupants were fortunately unhurt, but the carriage was damaged. The assailant who is supposed to have descended from over the border escaped without being seen.

A Calcutta Gazette Extraordinary notifies:—All copies wherever found of a leaflet in English, bearing on the top a black circular seal with the letters "Administrative Department Provisional Government of India", purporting to be signed by A.H. Azis, Assistant Administrative Minister, in English, and M. Obaidullah, Administrative Minister, in Urdu, commencing with the words "Brave Indians, courageous countrymen," etc., and ending with the words "Your homes are safe", and all copies of all other documents containing the matter of the said leaflet are forfeited to Government under the Indian Press Act.

Latest Telegrams.

Un-corrected.

BOMBAY, January 22.

The Bombay Municipal Corporation at a special meeting this evening after a debate lasting close on two hours, on the motion of Dr. Sukhia, passed a resolution expressing gratitude to His Majesty for the Royal proclamation, sentiments of loyalty and pleasure at the forth-coming visit of the Prince of Wales and conveying grateful thanks to Mr. Montagu and Lord Sinha for their labours in connection with the reforms and to Parliament for passing it. The original resolution made no mention of Lord Sinha. Col. Gidney on one side and Dr. Velkar on the other objected to the portion of the resolution conveying thanks to Mr. Montagu and Parliament. The amendment was however not pressed. Dr. Mody moved an amendment deleting the characterisation of the proclamation as "a message which securing as it does in the future to the people of India this country the highest gift that can be bestowed upon them by their sovereign will over be cherished as their most important magna charta". Dr. Sukhia accepted the amendment with a view to securing unanimity. The resolution as modified was passed, all members standing.

CALCUTTA, January 23.

Out of four persons arrested in connection with Taxicab dacoity at Budge in which one Behary Sardar was robbed of 25 thousand rupees and his servant was shot dead, one accused is alleged to have made a startling confession but the police are very reticent in the matter.

At atrocious dacoity was committed on Wednesday night in the house of a rich widow of the village of Kristanagar in the district of 23 Pergunnas. On the woman's refusal to deliver her money the dacoits wrapped her round with a piece of cloth and having soaked her with kerosine oil set her on fire. The woman's cries attracted the villagers who faced the ruffians and eventually wounded and secured two dacoits while others fled. The woman's condition is precarious.

A Conference of Collectors of Burdwan division was held at Howrah yesterday under the presidency of Divisional Commissioner to formulate measures for constituting electorates in connection with the Reform Act.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిత్రనిధిచిత్రములతో నిండియుండును.

మొదటి సంచిక	రెండు ప్రతి 1-1	1-0-0
రెండవ " "	" "	1-0-0
మూడవ " "	" "	1-0-0
ఇందు విరోధా మహాసంగ్రాహ చిత్రము		
విశేషాంశము.		
ఏడవ సంచిక	రెండు ప్రతి 1-1	1-0-0
ఎనిమిదవ " "	" "	1-0-0
తొమ్మిదవ " "	" "	1-0-0
పదయవ " "	" "	2-0-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రాహ విషయములు సంక్షిప్తముగా చిత్రీకరణములతో మాదిరికై యున్నది.

ఈ పదిసంచికలను ఏక కాలమున కొనుగోరికై మొత్తము మూడు రూపాయలు యిచ్చెదము.

7. అమృతవల్లి. 1-4-0

8. బుద్ధపర్వతము. 0-8-0

విజ్ఞానచంద్రికా తమిళము తరీఖలలో బహుముఖమును బడసిన కంచపల్లి కనకమ్మగారిచే అనువాదించబడినది.

9. ఏకభామాలికి ప్రశంస 0-4-0

(ప్రాస్తుత్యము చేయు)

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

ప్రాస్తుత్యాకు 212 మద్రాసు

చంద్రరేఖావిలాపము

హాస్యరసప్రబంధరాజము: కూచిపూడికవిప్రచీతము "కుక్కటికి నమముగా గృతి - నే కవులును జెప్పక జాలఁ దిలచుదము." - జగ్గకవి. రెండవకూర్పుల. 12.

అపూర్వసంఘసంస్కరణము

కాలానుగుణ మైన "యద్భుతగ్రంథము." "అక్షరలక్ష లిచ్చినను చాల" దని పొగడ్డగన్నది. అ. 8.

వసంతనేన

అతిసుహృద మైన యభినవకావ్యము పెక్కువత్రికల మెక్కు వడసినది. 0-8-0.

నీతికథాసంగ్రహము

చిరకాలమునుండి పాఠగ్రంథము. 20,000 ప్రతులు వ్యాప్తిలోనున్నవి. అందఱు చదువఁదగినది. అ. 4.

కాశీకూరి గోపాలరావు గారు,

4, ఆచారపుర సందు, బాద్మి బౌక్, చంద్రాను.

Mr. G. W. M. Reynold's Novel Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Paricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Wagner 3 vols.	3 0
Seamstress in 2 vols. Re 1.	6 0
Margaret 4 vols.	6 0
Neeromancer 3 vols. 2 4-0.	1 4
Agnes 9 vols.	1 4
Old London, 3 vols. 2-4-0.	3 0
Mary Stuart 2 vols.	3 0
Pope Joan 3 vols. 1-12-0.	1 4
Coral Island 4 vols.	1 4
Kenneth 4 vols. Re. 3.	1 0
Soldier's Wife 2 vols.	3 0
Robert Macaire in 2 vols.	2 4
Young Duchesse, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 4
Canonbury House in 3 vols.	3 0
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	7 0
Mysteries of London 13 vols.	12 0
Mysteries Court of London 17 vols.	2 4
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	1 8
May Middleton 2 vols.	3 0
Rye House Plot 4 vols.	2 4
Pickwick Abroad 3 vols.	3 0
Loves of the Harem in 4 vols.	0 10
Young Fisherman, complete	1 12
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 0
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co,

36 Post Box 167 (A) Madras.

శ్రీ శైల మహాక్షేత్రము.

ఆంధ్రమహాజనులకు విన్నవము.

శ్రీ శైలక్షేత్రము భరతఖండమునందు గల పుణ్యస్థలములందు శుభ్రపరిష్కృతమైన మహాస్థలము. కాని జేవాలయములలో జేర్పములై యాత్రికులకు మార్గమునందును శ్రీ శైలక్షేత్రమునందును నీటివసతియును స్థలవసతియును లేకను యాత్రికులు కష్టపడుచున్నార. జేవాలయములకు బాగుచేయుటకు యాత్రికులకు సౌకర్యమును గలగజేయుటకు చాగంటి వీరమల్లికార్జునలింగము ఆయ్యవార్డు గారు శ్రీ శైలనివాసమును గైకొని తనిజేయుచున్నారు. శ్రీ శివార్చ్యుత్సవ సమయము నందును తనంత సవర్ణములందును మల్లికార్జునలింగం ఆయ్యవార్డు గారు యాత్రికుల కన్నదాసమును జేయుచు మహాశక్తకారమును జేయుచున్నారు. కేరళ క్రైస్తవములను తాళివారకారపరాయణులను జేవాలయములకు గాని శ్రీ శైలములకు గాని అన్నదాసమునకు గాని భవనహానియును జేసి పుణ్యము జార్చించి మల్లికార్జున లింగము గారి శ్రుతార్జునులను సఫలము జేయుదురు గార. శ్రీ శైలక్షేత్రమునకు సంబంధించిన విషయములకు గమగోస గోరవారును భవనహానియు జేయదలచినవారును నీకింది చిరునామాలలో సౌకర్యోత్తిక ప్రాసిన విషయములు వివరముగా వెలువరును.

1. చాగంటి వీరమల్లికార్జునలింగము ఆయ్యవారు.

శ్రీ శైలము ఆర్కాటూరు పోస్టు, సందికొలుకురుతాలూకా

కర్నూలు జిల్లా

2. కా. నాగేశ్వరరావు.

7 తిరునెట్టిపేడి, మద్రాసు

కారణము: ఇది శ్రీ భర్తృహృద్ధియను నాటకము.

అంతర చరిత్రీకరణయును. రెండు 0-4-0 ప్రాక్షిపి చేయు

సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందునాటబడినది.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, రెండు శైలి పేడి, చంద్రాను.

జాబులు

ప్రాచీనపరిశోధన సర్వస్వకార్యస్థానము.

రాజమహేంద్ర వరము.

అయ్యా! నేను అంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన చారిత్రక, భాషాశాస్త్ర విషయములను బరిశోధించు పరిశోధక విద్యార్థులకుండు దైవకృతమున, బరసరసాహాయ్యమును బొందుచున్నాను. వారి ప్రయత్నములకు గోద్రీధిపంపజేయు నుద్దేశముతో నేను రాజమహేంద్రవరమునందు నామగృహముల కొకపత్రమును (కొను 1/4 ప్రజాస) ప్రాచీన పరిశోధన సర్వస్వమునకు నేను నొక తెలుగు పత్రికను ప్రకటించుచున్నాను. ఈ పత్రికయందు చారిత్రమునకు, భాషకు, బ్రహ్మ కృత్యములకు సంబంధించిన పరిశోధక వ్యాకములు ప్రకటించబడుచుండును. అందుముఖ్యముగ అంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన వానికి ప్రధానస్థాన మిచ్చబడును.

ఇండియన్ ఏంటికెరీ పత్రికవంటి తెలుగు పత్రికకు అంధ్రదేశవిషయ దాత్రముతో, తెలుగుమాడుచున్నది. వెక్కురిట్టి పత్రికయొక్క లోకమునూర్చి విచారించుచున్నాను. అందువలన నేను మీకుంటి విద్యార్థులయొక్క యాదరణార్హక సాహాయ్యమున కిలాపమును దీర్చుచుంటిని. మీరు నాకుండు ఆదరమునది యీపత్రికకు వ్యాసమునాప్రీతి యిది జనుకదముగ సాగుటకు దోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాను. రాజోవు నూతన సంవత్సరాది దినమున నీపత్రికయొక్క మొదటి సంచిక వెలువడును.

భాషరాజు వేంకటకృష్ణరావు బి. యె. బి. యల్. పత్రికాధిపతి.

తెలుగుతాలూకా సభ.

అయ్యా, ఇదివరకు తెలుగుతాలూకా కృత్రిమ సంఘము కట్టి యుండెడిది. ఆది 4, 5 యేండ్లనుండి పనిచేయుచున్నది. అందువలననే కొత్తయిల్లాలో గొండులు యువకుల నీ సభ ప్రారంభించుటకు ముందరిని యారంభించెడి.

ఈ సభ యంతకంటే కేవలము తెలియలేదు. కాని 81-12-19 మీ కత్రిక వ్యాసములలో ప్రేమిదేవతల వేంకటాచార్యులు, గారున, నీ ఎన్. మూర్తి గారున జనరలలో నీ సభ జరుగఁబోవుచున్నారని తెలియచున్నది.

క్రిష్ణమును సువులు కాంగ్రెసు వారముని మార్చుననుచున్నది. ఏ మొదలు సభ యొక్క వస్తువులకు నీవలెని జనరలలో గాక, కోతలు, వ్యవసాయపు కనుకందని మార్చి ఏప్రిలులలో జరిగిన రైతుల ప్రియము, విద్యార్థులకు నెక్కువ మంది కచ్చుటకు నీలగును.

కావున క్రిమూర్తి గారును వేంకటరావు పంతులుగారు నానోనసంఘ మేల్పాటి తాలూకాలో ప్రతి గ్రామమునకు సభ జరుగునని గ్రామములకు ప్రకటనపత్రిక లుండి మండల సభను జయప్రదముగా జరుపుమని నమోదున్నాను. ఈ ప్రకటనమును మీప్పటినుండి ప్రారంభించెదరు గాక!

చాలమంది తెలుగు తాలూకా వాస్తవ్యులు సభయందు ప్రీతికలిగి యున్నాడు. కన్నయభట్టు యజ్ఞ మొనరించిన తెలుగు తాలూకాకు వాస్తవ్యులు, రాజకీయ విషయములలో దక్కిన వారితో సమమైన గమనము నొందించెదరు గాక!

తెలుగు వ్యాయామము తెలుగుతాలూకా వెంకటాచార్యులకుండు జాలకము బాధ్యులని యొక్క నిమిషము యోజించెదరా?

రాజమండ్రి వంగూరి నుబ్బారావు.

కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణ సభ

అయ్యా, 1898 సం॥లో గుంటూరు పురపంచము 7 వ కృష్ణామండల సభలోపాటు ప్రథమ కృష్ణామండల సంఘ సంస్కరణసభను ప్రారంభించి యుండెడిది. అంతకు పూర్వము సాంఘికవిషయములనుగూడ రాజకీయసభా తీర్మానములతో పాటే తీర్మానింప బడుచుండెను. కృత్రిమ విఘ్న మొదలు నట్లు మరుసాసన 2 వ సాంఘికసభ బందరులో జరుగ లేదు. ప్రత్యేకసాంఘికసభ యవసరము లేనానని చర్చ జరిగి తుదకు అవసరమే నని తీర్మానము గావించబడెను. 1900 సం॥నుండి 1915 సం॥వరకు సాంఘికసభలు క్రమముగ జరుగుచు నచ్చును. 1916 సం॥లో గుడివాడయందు సాంఘికసభలో మామూలుగా జేయుచుండెడి తీర్మానములను కట్టి పెట్టి సాంఘిక విషయములను గురించి ఎవరికితోచిన ఉప

వ్యాసముల వారొసంగిరి. 1917 సం॥లో జగ్గయ్యపేటయందు మామూలు తీర్మానములు గావించి రాజకీయ సభలోపాటు గాక ప్రత్యేకముగా సాంఘికసభ జరుపుటకునూర్చి ప్రజాభిప్రాయము కనుగొని మరుసాసన సభయందు నిశ్చయముకై తీర్మానించి యుండెడిది. మరుసాసన 1918 సం॥లో గంపలగూడెమునందు ఈనివేదిక వనిజరుగలేదు. గుడివాడలోవలెనే ఎవరికితోచిన యుపవ్యాసములను వారుజేసిరి. నితరు కొత్తయిల్లాలో వాక్కువర్తనతో పరిణమించిన సాంఘికసభను నిమిష దలజేయుటకై యొక తీర్మానము రాబడి చర్చ జరిగి తుదకు ఈదిగున తీర్మానము గావించబడినది.

“మనదేశములో సంఘసంస్కరణోద్యమము సక్రమ పద్ధతులమీద వ్యాపింపజేయుటకు వలయు మార్గములనుగూర్చి యుండు సంవత్సరపు కథ నుండు తెలుపుటకు ఈకొండ నుదహరింపబడినవారు కమిటీగా నేర్పడుటకు తీర్మానించదలెదరి. ఈసాసన దీవితాలూకాయందు జరుగవలసిన సభాకాలము ను మిషించుచున్నది. కావున సాంఘికసభ అవసరమా? లేదా? ప్రత్యేకముగా జరుగుచుండలెనా? మామూలుగా రాజకీయ సభలోపాటు జరుగుచుండలెనా? మామూలు తీర్మానములతోనే గడువలెనా? నూతనమార్గములపైకి ఉత్సాహకరముగా నుండులాగున జేయవలెనా? అయితే ఆమార్గములెవ్వి? ఈ సందేహములను కొత్తయిల్లా తీర్మానములలోని “సక్రమపద్ధతుల మీద వ్యాపింపజేయుటకు వలయు మార్గములను గురించి తమకుతోచిన సలహాలను వారాసత్రికల మూలమునను ఉత్తరముల ద్వారాను తెలియ జేయవలెనని ప్రార్థించు చున్నాను. కృష్ణామండల వాస్తవ్యులై గాక సంఘసంస్కరణాభిమాను లెల్లరు తమ సలహాల నొసంగ ప్రార్థించు చున్నాను.

వెనుక శ్రేష్ఠి. కొండాలి శివరాము కృష్ణారావు

ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాంశముల ఆర్థిక కష్టస్థితులు

అయ్యా, పాఠశాల ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాంశములు తమ యెంటును పత్రికామూలమున దెలుపుచుండెడిది. కొందరు తమ కష్టములనుబట్టి సేవేదనా పత్రికా మూలమున ప్రభుత్వమువారిని నేమికోరుచుండెడిది. కొన్ని తాలూకా ఉపాధ్యాయసంఘములను తీర్మానముల గావించి ప్రేమిదేవతలవారి ఆశ్రయమునకై బుచ్చుచున్నది. వీరందఱును జేయు నిరంతర కృషి యంతయును సంప్రసనీయము. పత్రికాధిపతులు వ్యాసరచనా ప్రచురణమును నిరసించక ప్రబోధించుచుండుటకు వందనీయము. ప్రశంసార్హులు.

రాలచరణ మారినది. ఆర్థిక కష్టస్థితులు పూర్వముకంటె యిప్పుడు విశిష్టముగా నున్నది. భరణ లమిటముగా పెరిగినది. పాఠశాల మాత్రమే జీవయాత్ర బహు దుష్కరముగా నున్నది.

ప్రారంభోపాధ్యాయులలో నెక్కువ గర్భవరీతము వారి జీవయాత్ర మాత్రమునకు మిననే నిలచి యున్నది. వీరి మానవేతనములా! స్వల్పము అందుచే నటులబహిష్కరణ జరుగఁ ఆరకమవులతో నుడివింపుచు పిల్లలతో దుర్భరకేళములనొందుచుండెడిది. పూర్వార్థి కనులకు స్వల్పమైనను లేవైన నున్న వాటిని ఆపకరక్షికి తాపియెట్టియో తేక అమ్మ కొనియో మామమమనకై జీవించు సోదర ఉపాధ్యాయుల కొందర బాదగావించెడి. పూర్వము బడివంటలను గ్రామముల గొండుప్రతితోను నురుధక్తితోను ఆదరించుచు ఆర్థిక పరిస్థితులను జక్క పెట్టుచుండెడి. ఇప్పుడని యన్నియు మాపు మాపు గాన యిప్పుటి యుపాధ్యాయుల స్థితిగతులు క్లిష్ట మాతమున బహిమించెను. కడుపునిండా మానున్న చేయువని ఉత్సాహకరముగ నుండును. ఇంటిద్ద భాగ్యునిద్దలు “అన్న సూరామచంద్రా” యని యడముండ చాతకాలమున దలి ఉపాధ్యాయునికి ఉత్తరాంతి యెట్లుండును? కావున ప్రభుత్వోద్యోగులను, కానననర్థము సభ్యులను, ప్రజాశాసకులను, పత్రికాధిపతులను ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యాయుల యెంటు నాలించి జీతములు అభివృద్ధిచేయుటకు ప్రయత్నముల నిదిగా జేయుమని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇప్పటి తెలుగువారము ఉద్యోగ ప్రారంభమునందే కనీసము రు 25 లయి ఉపాధ్యాయులకు జీతము వృద్ధి కాబడనిచో జీవయాత్ర బహు కష్టపరమని విదితమగు చున్నది. గాన మననీయులు ఈపరమాదర్శని గ్రహించి ఈవిధ ఉపాధ్యాయుల మన్ననల బడయుచురని ప్రార్థించుచున్నాను.

యోమజోల సుబ్రహ్మణ్యము మామపేరు, కృష్ణాజిల్లా. హడమాపేరు.

గుంటూరుజిల్లా కమ్యునిస్టాల్ పులకొక విజ్ఞాపన.

సోదర విద్యార్థులారా! ఈయింకవరకుతాబ్ది ప్రారంభమునందు కమ్యునిజమును తమ బాంధవ శాంక్షేయవిద్యార్థులమునకు పట్టణముల కంపుచున్నాను. జనబాహుళ్యమును సంపదము గలిగిన యీ కమ్యునిజమునకు సంఘములో చదువుచున్న విద్యార్థులసంఖ్య చాలస్వల్పము. స్వల్పమనిచెప్పిన మాత్రమునచాలదు. కమ్యునిజమునకు సంఘమునకు సిగ్గుచెల్పగు. క్రమము కమ్యునిస్టాల్ పులకొక కార్యములు వెల్లడింపబడు. తేకొన్నత్యమునకు, సంఘాల్పత్యమునకు విద్యార్థులే ప్రథమ సోహాయులని యోయోగ్గముగవిభామనీ ప్రాసమున్నాడు. ఇం దసత్యము గానము. మన సంఘము విద్యయందు చాల నెరుక బడి యున్నది. కమ్యునిజమునకు సంఘమును విద్యారంభముగ చేయుట ప్రతి కమ్యునిజమున యొక్కవిధి. కాని కమ్యునిజమునకు లట్లుచేయుచుండుట గానము ఇదెంతయు శోచనీయము. మనజిల్లా విద్యార్థివృద్ధికై సాంఘిక సేవకులచే స్థాపించబడిన కమ్యునిస్టాల్ పులకొకసంఘమునకు కమ్యునిజమును తమ విశాల మార్గములకు చూపించుటకు చాలవిచారకరము. సోదరసంఘములన్నియు విద్యయందేమి కదితర విషయముల యందేమి యుండవలెననుచుండ మనసంఘము నెరుకబడి యుండుట మనకు సిగ్గుకాదా? మనము సంఘద్రోహముల తేకొనముల మగుచుండుటలేదా సోదరవిద్యార్థులారా! ఈవిషయమును మీరు చక్కగ నాలించిండు కొనుడు. మీసామకులకు వారిమాత్రము, మనము సంఘాభివృద్ధికి పనిచేయుచున్నాం తప్పక మన సాయములును, కమ్యునిజమును సామవదురు. కమ్యునిస్టాల్ పులకొక తోకవోగూడి కమ్యునిజమునకు సంఘమును విద్యారంభముగ చేయుటకు మార్గములను వెనకుటకును ఆదరణలో పెట్టుటకును మనకు కష్టవిఘ్నములను వెలిబుచ్చి తొలగించు కొనుటకు మన విద్యార్థివృద్ధికై సాంఘిక సేవకులచే స్థాపించబడిన కమ్యునిస్టాల్ పులకొకసంఘమునకు ద్రవ్యము పోగుచేయుటకును జిల్లా కమ్యునిస్టాల్ పులకొక సంఘమునకు యవసరము. జిల్లా కమ్యునిస్టాల్ పులకొక సంఘమునందేవో సంవత్సరమున కొక్కమాటుగాని అవసరమైనచో రెండుమాటుసార్లు గాని జిల్లాలోనుండు విద్యార్థులందఱు కలియుట కకకాళియందును, జిల్లాకమ్యునిస్టాల్ పులకొక సంఘము కమ్యునిజమునకు సంఘమున కమ్మన గాభాకరియని నాయభిప్రాయము. దీని యభ్యర్థమును గగ్గించి కదితర జిల్లాల సోదర కమ్యునిస్టాల్ పులకొక జిల్లాసంఘములు సాపేక్ష హెచ్చించుచున్నాను. గుంటూరు జిల్లాసోదర కమ్యునిస్టాల్ పులకొక! మన జిల్లాకమ్యునిస్టాల్ పులకొక సంఘమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నింపుడు. ఆలస్యము చేయవలదు. కమ్యునిస్టాల్ పులకొక } జంపాల సాంబయ్య. గుంటూరు 18-1-20

త్రోతపరిమ దాక్షిణ్యపత్రిక.

భరణిండువనగల వైదికధర్మము యామలందకు త్రోతపాస్త్ర కర్మానుష్ఠానముచే నివాసముఖముల నందఱు యువని శ్రీకృష్ణ భగవానులు భగవద్గీతలయందు మువవేళించి యున్నాడు. శ్లో॥ “సహాయభాగ్యప్రసాద్విద్యై పురోవాగ ప్రబాపతిః॥ ఆనందప్రసాదవ్యవస్థ మేషతో ద్వివృత్తకామధుకో” ఇట్టి కామధోగ్యమున యజ్ఞములు అనగా త్రోతములు స్వాధ్యాయములు కాస్త్రీయ విధానముల ననుసరించి ప్రయోగించబడిన త్రోతాదాక్షిణ్యములకు, అట్లుగానిచో వర్ణధర్మముల ననుసరించి బోధించెడి. శ్లో॥ యశ్చాస్త్ర మనిధి మత్స్య జ్యవన్త తేకాచకారక, ననసిద్ధి మనాన్నాతి ననుభవ పరాంగతి” గాని వైదికధర్మ వర్తకు లందఱు తమ రాసించవలసిన సత్కర్మలెట్టిది, అవి యెట్లు పరిచరలయును, ఆచరించుటలో నేయే ప్రమాణముల ననుసరించ వలయు విశుదవి యభ్యుముగ విచారించుకొనవలయును. ఈవిషయమున శ్రీకృష్ణగేరీ విరూపాక్ష పీఠ పరంపరకు జేసిన పూర్వోక్త విమోచనాది సకలధర్మక విమర్శనకులకు ప్రేమత్పరమనామ సరి వ్రాజకార్య వర్ణకులకు శ్రీమత్కృష్ణానంద భాగవతవ్యాఖ్యలవారు, విశేషముగ విమర్శించి కొన్నిగ్రంథములు ప్రకటించి యున్నాను. శ్రీవారి ప్రాతానామమున నీవిషయములను నిర్ణయించుట కొక త్రోతపరిమత్తు నాస్యము జేయవలయునని సంకల్పించబడినది. ఈవిధము గొతవీర తీర్థమున రాజమహేంద్రపురమున, శ్రీమద్వీర సిద్ధార్థి కామ చంద్రవర్మ మాఖ కు. అ. 3, ర కుక్ర, 30, ఆదివారములలో [25, 26, 25-1-20] సమావేశమగును. అందెగుర నుదహరించబడి విషయములు చర్చించబడును.

డి. వేదాంతాచార్య
స్వీడను.

Telegraphic Address:
"RATH & CO. Madras

*KATHACO. Madras

నుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమైన 1920 క్యాలండరు

జనవరి నెల 31 వ తారీఖులోపుగా మా మందులను నొకేసారిగ రూపాలకు కొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామరలైలము | పండ్లపాడి | మోహినిలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 | డబ్బీ 1-కి 0-2-0 | సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైలము, పశిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా వెల రూ. 0-10-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబులెట్టి ఏప్రి, మదరాసు.

మిక్కిలి వుత్త శోభను యిందీయో జేరబడినది మెరుకువగుటకు ముంద్యము జరుపకుండునట్లు జాగ్రత్తగా వాడుకొనుటకు తలపెట్టవలెనని సరిత్యభాషా విగ్రహలాడుచుండటము ప్రతిక్రమమున వ్యతిరేకమునను ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్)

తల పెండ్లికలకు నూతన పొందవలసినది కలిగించి వారిని బాగుగా మెరుకువగుట కిది కట్ట వీలగుననియుండ కలదు. యిందుకు పోగొట్టును. శిశోజములకు వట్టు కంటి పెత్తదకము నిచ్చును. పెద్దవనకు చాలవట్టువనమును కలిగించును. తన పెండ్లి గుటుకులకు కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

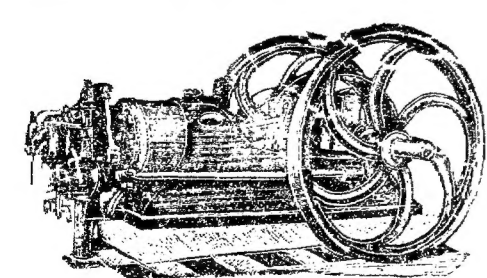
కామినియాఆయిలు రుచునా లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును వెళ్ళుచుండి మహాభాగము మెరసింపబడినది. ఇది వీని నుపయోగించుచుండుడు.

వెల ఒకలుడ్డి 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-5-0 అణాలు.
మాడులుడ్డు 2-10-0 వి. పి. చార్జీ రూ 0-12-0 అణాలు.

పోస్ట్ పేజింట్లు: ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్స్ అండు తెమికలు కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155, జమ్నామనీడు, బొంబాయి.

ఇంపీరియల్ క్రూ డ్ ఆయిల్ ఎంజనులు 1948

ప్రయం తక్కువ ! నష్టము అధికము ! ఫలము ఎక్కువ !
(దయచేసి ఈ ప్రక్రియ ప్రకారము ఇంగ్లీషు భాషలో జరగవలెను) (తక్కువ ప్రకృతి నన సరించి తయారు చేయబడినవి.

గ్రేండింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్ని రకముల కంపులు, కలర్ గ్రేండింగు మిషనులు, సా పెంచీలు, బేలింగు డ్రెస్సెలు, పీరియెరు నూసెలు, బెల్టింగు, మిల్లుజెన్సు ప్లాంట్లు మొదలగు ఇతర అన్ని రకముల మిషనులు మా కష్ట తయారుగా యున్నవి.

వి. జి. మాస్కరు అండు కంపెనీ, ఎంజనీయర్లు అండు కంప్లూటర్లు

అప్పాలా వీధి, పోర్టు, బొంబాయి.
P. G. Masker & Co., Engineers & contractors, Appollo Street, Fort, Bombay.

శ్రీశ్రీశ్రీలయిన గోపాలకృష్ణ గోకతాని చక్కని రంగుల చిత్ర పటము
1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యే దాంధ్ర మహాజననభయందలి సర్వాంగ సంస్కారముల, సభాభ్యుదయ, యువశాస్త్రములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.
వెల రూ 1-8-0. పోస్ట్ పేజింట్లు.
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబులెట్టి ఏప్రి, మదరాసు.

సావంతుని వనాషధి సారసవరిల్లా

అవశ్యకతలకు రక్షణకలన జనించు శాస్త్రములకు శిరీషమునంటి ముందు. తుదకు తులన, ముచ్చలను, గండములను ప్రొద్దును, (పొత్త మెచ్చలను అన్ని విధములకలన గలగు నర్హ కోగములను పోగొట్టును. (28)

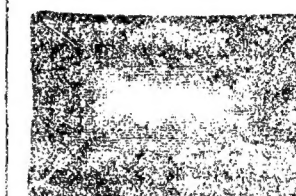
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి
వనాషధి సారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, నిహాషమైనను ముచ్చలమైనను అన్ని విధములైన వానములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసవోషములను, మలవిద్య మిను కారణసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోషమును గలుగజేయును. 16 రోజులకు పు టండుటకు 4 టోన్సు బుడ్డిలో అమృతము.

పొత్తెటరు. — వి. డి. సావంత్,
144. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaawadi, No. 144, No. 2. BOMBAY

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటియందుకు కొకాయితొక్క మరచిలను పిడికెడి కాకులినకలకు గాలిని నింపుకొని మరను మునుచుకలెడి కిసి

ఈ యెడల మిక్కిలిసాఫ్టు కరమైన తలగడ దగును. ఆ క్కరతనము మరనుచుకలెడి గాలియంతయు పోయినచో గాలిని గాలి లక్షియించు గాలి యెంచుకొనక దున్ను. ఇది శిశోభాగ గలవారికిని.

ప్రయోగించుటకు తగిన ప్రకాశమువచ్చుచుండును గుణల ప్రయోజనకరమైనది. పిక్ సానిటరీకింటి సాఫ్టుమును పొందుటకు. వెలదిండు 1-కి అణాలు 0-2-0. తీపాలవచ్చు ప్రత్యేకము. (536) చిరునామా: భవలక్ష్మి కంపెనీ, కెం. 6, వెంకటేశ్వర స్త్రీపిడి, సావలకాడు కేసి, మదరాసు.

పాశ్చాత్య మేకటాచలపణ్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరము:— లక్ష్మీకలకుల క్షేణకోగలు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములకు నిరోధకతయ్యున్నాడు. ఒకే యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తమయొద్ద నుండవలెనని క్షేణకుల సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేరొకటి లేదని తామే శంతోషముగ బుక్కగలరు. దినద్యయము, మాదక శాలక ద్వయము, సన్నిపాతము మొదలగునవి తప్పక గుణ మగును. సీసా 1-కి 1-0-0, రుక్ 1 ఇళాం. (594-801)
2. శ్రీనివాసలైలం:— క్షేణకులకులకు, నందుల నొప్పి పొవుటకును మంచియును. సీసా 1-కి 0-8-0, రుక్ 1 ఇళాం.
3. వైకార్నరాసనం:— వీరిని శేవింపింపకలెడి నుండియో మూత్రమును కట్టిక (కలరా) బాంతిలేది, శిరశేది, అజీర్ణ భేదులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-కి 1-0-0, రుక్ 1 ఇళాం.
4. బాలసుఖోదయము:— విద్వలకు బలకాగి; తియ్యని నుండు. మందము, మలబద్ధము, అజీర లేది, కృశకృము, కడు పుష్పియందుట, అకలితెండుట మొదలగునవి గుణమందు. విద్వలు పుష్పిగలవారగును. సీసా 1-కి 0-12-0 రుక్ 1 ఇళాం.
5. లోకానుభూతర కన్యూరీయూత్రం:— విద్వలకు వయస్సు ముదిరినవారికి, బాలింతలకు శుభ్రముగల కారి. మందము, తడిశము, దగ్గు, అజీర్ణము, శిరవాంతి, పార్శ్వకాయాపు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, ముచ్చలము మొదలగు యింకననేక రోగములను గుణము చేయును.

250 మూత్రము గల సీసా 0-4-0
తపాల కర్పతో 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-9-0
ప్రతి కొవధముతోబాడ అనుపానము తెలుగున పంపబడును.
శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

